

újváros

XXXI. ÉVFOLYAM • MÁRCIUS–ÁPRILIS • ÁRA: 700 FT

2019
2. szám

www.ujvaros.fokolare.hu

A PÁRBESZÉD TAVASZA

.....
*Harc helyett az együttműködő és
építő cselekvésnek adjunk teret.*

Tartalom

FÓKUSZ

4 nézőpont

Küzdj, és bízva bízzál!

Handbauer Máté

Hírbuborék

Antal Gergely

A testvériség elismert kategóriává vált

Roberto Catalano

6 egyház

A barátság zarándokai a muzulmán világban

François Vayne

8 kulturkör

Gyökerek és ágak

Körmendy Imre

10 európa

Elfeledett testvéreink: a szlovákok

Antal Gergely

AKTUÁLIS

14 arckép

Kezdjünk el másokért élni!

Interjú Pál József Csaba püspökkel
Kovács Bertalan

17 ökövilág

Műanyagok: élhetünk jól velük?

Soós Rita

20 képirás

Pelikánmadár

Antal Gergely

22 hírmozaik

Testvéri konfrontáció

Tóth Pál

A Szentlélek fuvallata a mai Egyházban

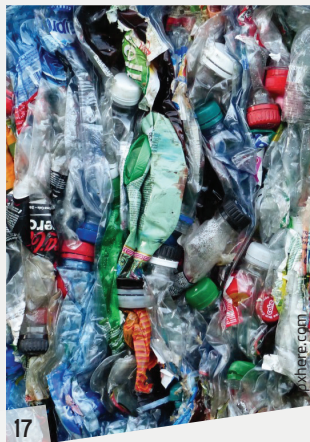
Reskovits Ágnes

Fésűs Évára emlékezünk

Csikné Sisák Zita

Globális ügy: a Föld napja

Nobilis Mórió

LELKISÉG

24 iránytű

Jézust szeretni a felebarátban

Klaus Hemmerle

26 életige

Március – Újraszöni a kapcsolatokat

Letizia Magri

27 igenlét

Az első lépés

„Az igazságosság jegyében”

Prédikálás helyett meghallgattam őket

28 életige

Április – Szolgálva szeretni

Letizia Magri

29 igenlét

Újratervezés

Fohások

A legtöbb én magam vagyok

MINDENNAPOK

30 gyöngyszem

Mohamed, aki maga volt a csoda

Salvatore D'Antona

32 életmód

Képes vagyok rá!?

Smohai Máté

34 társastánc

Cseréljük le a szemüvegünket!

Visy Petra

36 meseország

A szerenád

Rumy Ágnes

Rajzolta: Jánossy Zsófia

38 szemrevaló

Egy élelmes pápa

Horváth Viktória

Az utolsó kínai császár

Göbel Ágoston

A mag reménye

► Csíkné Sisák Zita //

Fotó: pixabay.com

Februárban rendszerint már alig várom az első tavaszi napsugarakat, s vele a virágba boruló fák látványát. Ebben a tavaszváró hangulatban találkoztam az Európai Év Fája internetes szavazással, s gyönyörködtem a szebbnél-szebb matuzsálemkorú faóriásban. De vajon miért vonzódnak ennyire a fákhoz? Pusztán szépségük babonáz meg? Kőrmendy Imre kultúrtörténeti írása erre keresi a válaszokat. (8. o.) Sokszor csodáljuk ezeket az öreg fákat, de úgy érezzük, lehetetlen elérni ilyen nagyságot. Könnyen megfeledkezünk arról, hogy „amit mi már nagyoknak és sikeresnek látunk, egyszer olyan esetleges volt és erőtlenné, mint egy fenyőmag” – fogalmaz Handbauer Máté. (4. o.) Talán ezt a „fenyőmagot” kellene egymásban is meglátnunk: lecserélve a szemüvegünket, megpróbálva a másik pozitív tulajdonságaira koncentrálni – javasolja Visy Petra. (34. o.) Klaus Hemmerle püspök ennél tovább megy, ahogy elmagyarázza, mit is jelent Jézust látni a másikban: „Mindannyiszor, amikor egy emberi arc van előttem, Istennel találkozom, feltétel nélküli valóságában” (24. o.). A másikhoz való odafordulásunk lényege pedig az, hogy testvérek vagyunk. Ez a testvériség vált az egyetemes békéért és emberi együttélésért való tevékenység hivatalosan is elismert vezérmotívumává Ferenc pápa és Ahmad Al-Tajjib imám Abu-Dzabiban aláírt záródokumentuma szerint – fejti ki Roberto Catalano. (5. o.) De hogyan építhetjük ezt a testvériséget, amikor számos kérdésben megosztottságot tapasztalunk a közéletben, személyes környezetünkben egyaránt? Kezddhetnénk azzal is – Antal Gergely írása nyomán (4. o.) –, hogy észrevevessük a buborékot, melyben a közösségi oldalakon élünk, majd abból kilépve meghallgatjuk az eltérő véleményeket is. Ez persze nem könnyű,

tanulni kell, ezért hívták életre Budapesten a Párbeszéd Fórumot, ahol alkalom nyílik a testvéri konfrontáció gyakorlására – számol be a programról Tóth Pál. (22. o.) A testvériség a legkülönbözőbb háttérű és történetű emberek között is megvalósulhat. Erről szól egy muszlim fiú, Mohamed és egy olasz keresztény család története. (30. o.) De erről számol be az utolsó tibhirine-i szerzetes is (6. o.). E történetek kapcsán az idegenekkel kapcsolatos érzéseinkkel kell számot vetnünk, de közelebb is vannak konfliktusokkal terhelt kapcsolataink. A szlovákokról, mint elfeledett testvéreinkről Antal Gergely cikke nyomán (10. o.) fedezhetjük fel, hogy sokkal több, ami összeköt, mint ami elválaszt, a történelmi sebeket csak személyes találkozások gyógyíthatják be. Soós Rita alapos összefoglaló cikket készített a műanyagproblémáról (17. o.), mely „sokáig az életünk része lesz, így mindenki szerepvállalása szükséges a megoldáshoz.” Ebben az ügyben sem érhetünk el eredményeket testvéri együttműködés nélkül. A testvériséget persze elsősorban a közvetlen környezetünkben élhetjük, a településünkön, plébániánkon. Pál József Csaba temesvári püspök Kovács Bertalannak adott interjújában arra biztat, hogy kezdjünk el másokért élni. (14. o.) Bár nem mehet minden elsőre, ám alapos felkészüléssel stabilizálhatjuk önbizalmunkat – írja Smohai Máté (32. o.). S végtére is, ha nagyon másként alakul, bosszankodás helyett megtehetjük, hogy újratervezzük – ahogy Judit tette. (29. o.) Nagy esélyes, de lapzártánkkor még nem tudjuk, hogy elnyerte-e az Európai Év Fája 2019 címet a pécsi havihegyi Havas Boldogasszony-templom előtt álló 135 éves mandulafa. Bárhogya is legyen, számomra minden virágba boruló fával együtt az örök megújulást, a magból kihajtó reményt hordozza. ///

KULTÚRA

Küzdj, és bízva bízzál!

1861. április eleje. Európa szívében, Magyarországon kezdetét veszi az első országgyűlés a szabadságharc leverése óta. A fővárosba érkező politikusok közül egy, a balassagyarmati választókerület (irodalmi életben teljesen ismeretlen) képviselője, féltve őrzött iratot juttat el egy nagyon híres emberhez. Az iratnak azonban nem sok köze van az aktuálpolitikához, egy drámai mű, melyet a képviselő egy éve rejt a szekrényében, barátain kívül nem mert még megmutatni másnak. Most azonban rászánja magát, hogy egyenesen Arany János elé tegye munkáját. Az illetőt Madách Imrének hívják, a kézirat pedig *Az Ember Tragédiája*. Nem ez az első munkája, saját állítása szerint viszont a többi egyenesen a tűzre vetette. Nem akart középszerű művel előállni. „Az Ember Tragédiája volt első, mely a próbaévet kiállván, azon meggyőződésre hozott, hogy a nekem jutott fejlődést elértem: most másnak kell ítélni – így hoztam azt hozzád” – írja később egy levelében. Arany először nem sok figyelemre méltatja az írást, az első szín elején félbehagyja, rossz Faust-utánezetnek véli. Később – ki tudja miért – mégis előveszi, és elolvastván – a mű korszakalkotó jelentőségét dicsérve – azonnal felajánlja, nemcsak

annak kiadatását, hanem nyelvtani és verselési hibáinak kijavítását is. (Sokak szerint ez olyannyira igaz, hogy Aranyt is a mű szerzőjének kellene tekintenünk, bár ez talán túlzás.)

A Tragédia azóta is folyamatosan fut, és mindig aktuális. Legutóbb pár napja a Nemzeti színpadán láttam. Ki tudja hányadszorra, és ki tudja hányadik értelmezésben, és eddig minden alkalommal, akár írott formában, akár megfilmesítve találkozom vele, tanulok belőle valami újat. A nagy művek közös vonása, azt hiszem éppen ez: akárhányszor nyitjuk ki őket, egyre csak többet és újabbat adnak. Ahány ember, annyiféle nézőpontban látszanak. Mégis ritkán gondolunk arra, hogy az ilyen műveknek is valahogy el kellett indulniuk, és ez az indulás néha nagyon bizonytalan, félszeg és sokszor egészen tökéletlen volt. Talán ez nekünk is erőt adhat hétköznapi harcainkban. Látva, hogy amit mi már nagynak és sikeresnek látunk, egyszer olyan esetleges volt és erőtlén, mint egy fenyőmag, és csak idővel, illetve sok gonddal érhetett messziről látszó nagy fává, melynek árnyékában örömmel pihen meg és csodálja bárki, akinek szeme van rá. ///

Handbauer Máté

pixabay.com

TÁRSADALOM

Hírbuborék

Az internet világában, mikor azt hinnénk, az információk, hírek és tények áramlása milyen szabad, észre sem vesszük, hogy a közösségi oldalak és a keresőmotorok micsoda burokból tartanak minket. Minden hirdetés és ajánlott tartalom az alapján jön velünk szembe, hogy mire kattintottunk, mit olvastunk korábban.

Így lehetséges az, hogy a társadalom egyes részeihez csak az általuk preferált hírek jutnak el, anélkül, hogy érzékelnék a részben saját maguk által támasztott cenzúrát. Mit is jelent ez? Ha nem vagyunk elég figyelmesek, akkor egy idő után csak a saját buborékunkat építjük a neten, és nem tájékozódunk arról, hogy mi zajlik a világ azon részében, amely számunkra nem tetsző, elutasítandó, káros vagy ijesztő. Teljesen érthető módon az ember igyekszik megszabadulni attól, ami folytonos idegességnek teszi ki.

Ha viszont a világunkban tudatosabban szeretnénk élni, szükségünk van a „nem egyoldalú” szellemi táplálékra is ahhoz, hogy ne lehessen olyan könnyen félrevezetni minket, vagy féligazságokat, álhíreket tényként elfogadtatni velünk. Ennek egyik vetülete a tudományos tézisek és

férfi / fotó / pixabay.com

innovációk megkérdőjelezése. Az interneten a sületlenségek sokkal hamarabb szárnyra kelnek, így terjed az a téves állítás, hogy az egyébként savas citrom lúgosító hatása. Fontos tehát több helyről tájékozódni, mielőtt valamit tényként fogadunk el.

Oroszországból indult el az a hullám, amely internetes kacskák (hoaxok) terjesztésével kezdte befolyásolni a nyugati világ tömegkommunikációját és webes felhasználóit. Azóta olyan blogokat, Facebook-oldalakat és profilokat hoztak létre világszerte orosz mintára, amelyek ontják magukból a félrevezető, nem ritkán káros ismeretanyagokat. Az interneten pedig nem az számít, mi a valódi, hanem az, hogy mi a népszerű. Jelentős hatásokat értek el a politikai eszmék és propagandák internetes terjesztésével. Ugyanígy a mostanában divatos ideológiák (például a nemek közti különbségek eltörlése) is széles rétegekhez – főleg tizenévesekhez – könnyűszerrel eljutnak.

Elővigyázatosnak és megfontoltnak kell lennünk abban, mikor mire kattintunk, és legyünk óvatosak azzal kapcsolatban, hogy a hozzánk eljutó tartalmak milyen forrásból és indíttatásból születtek! Lehet, hogy nem is észleltük még a körülöttünk létrejött információs buborékot. ///

Antal Gergely

VALLÁS

Elismert kategóriává vált a testvériség

„Boldog vagyok, hogy az Úr megadta nekem a lehetőségét, hogy a vallások közötti kapcsolat új lapját írjuk meg a ti szeretett földetekben” – mondta Ferenc pápa az Egyesül Arab Emírségekbe való utazása előtt. S valóban így is történt. Abu Dzabiban tényleg új lapját írták a történelemnek. A testvériség hivatalosan is vezérmotívumává lett az egyetemes békéért és emberi együttélésért való tevékenységnek, ahogy ez a pápa és Ahmad Al-Tajjib, az Al-Azhari nagy imám által aláírt záródokumentum címéből is kiderül.

Vallási eseményről van kétségtelenül szó: a dokumentumot két teljesen eltérő kulturális közegeből és vallásból származó ember írta alá, akik több millió hívő férfi és nő számára épp ennyire különböző, de hasonlóan jelentőségteljes viszonyítási pontok. A nemzetközi érdeklődés miatt azonban a dokumentum jelentősége túlmutat a vallási kérdéseken, nem véletlen, hogy minden jelentős tévécsatorna élőben közvetítette az aláírás eseményét az egész világon. Valami olyasmi történt itt, az Arab-félszigeten, mely az Iszlám megkérdőjelezhetetlen szimbóluma, ami megváltoztatja a világot. Kétségkívül továbbra is fennmaradnak a feszültségek, és sajnos a háborúk és

a vallás nevében elkövetett erőszak sem fog egy csapásra megszűnni. Azonban amit itt láttunk és hallottunk, megdönti a civilizációk összezapásának mítoszát. Elég, ha felidézzük a három ember alakját – Mohammed Bin Zajed al Nahjan trónörökös sejkét, aki a vallási vezetőket vendégül látja, a Szentatyáét és Al-Tajjib imámét – amint kéz a kézben a Founder's Memorial impozáns épületének előcsarnokában az ott megtartott vallás-közi világtalálkozó helyszínére érkeznek. Ez a jelenet be kell, hogy épüljön a közös emlékezetünkbe, annak ikonjaként, hogy a testvériség konkrét megvalósulása lehetséges. Aztán a hit e két emberének szavai. Al-Tajjib többször is barátjának és testvérének nevezi Ferenc pápát. Ők ketten már ötödszörre találkoznak, és mondhatjuk, hogy ugyanazért a szándékért és célért dolgoznak: hogy vallásuk követői felismerjék, minden ember, minden férfi és nő, testvérek és nővérek. A testvériség kategóriája immár alapvető, mind a saját hitünk megélésében, mind abban, hogy elismerjük és értékeljük a többiek hitét és a világban a békéért dolgozunk. ///

Forrás: *Città Nuova, Roberto Catalano*

Fordította és szerkesztette: **Paksy Eszter**

vaticaneews.va

A barátság zarándokai a muzulmán világban

2018. december 8-án az algériai Oránban boldoggá avatták az 1996-ban elrabolt és mártírhálált halt tibhirine-i szerzeteseket: Claverie atyát és 18 társát (köztük hat szerzetesnővért). *Jean-Pierre Schumacher* testvér szintén ott volt, de csodás módon megmenekült, ma pedig a marokkói Midelt város monostorában él. Francia testvérkiadónk, a Nouvelle Cité interjúkötetet¹ készített vele, melyben minden eddigénél előbben festi le Tibhirine szellemiségét. Ebből közlünk részleteket.

► **François Vayne** //

■ Monasztikus szerzetesként hogyan került Algériába?

1924. február 15-én születtem Kelet-Franciaországban, Lotaringiában, és gyermekkoromtól kezdve pap szerettem volna lenni. Ebben meghatározó szerepe volt a falu plébánosának, akit mindenhová követtem. A középiskolát a marista szerzeteseknél végeztem a német-francia határ mellett. Édesapám után a molnár mesterséget tanultam egészen a háborúig, amikor akaratom ellenére besoroztak a német hadseregbe. Az orosz frontról az egészségi állapotom miatt menekültem meg. Marista szerzetesként (1953-ban szenteltek pappá) hallottam az Algériában élő „thibarine-i” (akkoriban így ejtettük ezt a nevet) trappistákról, és konkrét hívást éreztem. Az előjáróim engedélyével 1957-ben bevonultam a Bretagne-ban található timadeuc-i trappista monostorba, ahol 1960. augusztus 20-án ünnepélyes fogadalmat tettem, és közben vártam, hogy Algériába indulhassak. Ez végül 1964-ben valósult meg Duval bíboros, Algéria érsekének kérésére.

■ Hogyan élt az algériai muszlimok között?

Akkoriban már hosszú ideje csak Luc, a nép körében annyira szeretett orvos – aki minden idejét a gyógyításuknak szentelte – és Amédée tartozott „Thibarine-hoz”, a többi szerzetest más monostorok küldték oda, hogy az apátságot a II. vatikáni zsinatra jellemző vallásközi párbeszéd szellemében építsék újjá. Megtanultunk arabul, és ezen a nyelven imádkoztunk együtt a Miatyánkot. Muzulmán szomszédaink a barátaink voltak, velük tényleg egy

családot alkottunk, miközben tiszteletben tartottuk egymás vallási hagyományait.

■ Mit látott és mit hallott az emberrablás éjjelén? Mit érzett?

1993 óta éjszakánként gyakran jöttek a monostorba orvosi ellátásra szoruló fegyveres iszlamisták, „barátaink a hegyekből”. Abban a konfliktusban, amelyben ők az algériai hadsereggel álltak szemben, mi semlegesek maradtunk. Mint ahogyan az algériai háborúban is, Luc a „lázadókat” gyógyította, és minden szenvedő számára Krisztus szeretetét közvetítette. A hatóságok nem értették ezt a hozzáállást. 1996. március 27-én egy csapat elrabolta a szerzeteseket. Lehetséges, hogy csak el akarták őket távolítani, nem pedig megölni. Mi történt ezután? A történelem egy nap talán választ ad majd. A muszlim ör bátor volt, és nem mondott el nekik minden részletet, ezért két szerzetest „ottfelejtettek”. Az egyik Amédée volt, akinek a cellája kulcsra volt zárva, a másik pedig én, aki ezt az egész szörnyű cirkuszt az ablakból néztem végig, és közbelépni sem tudtam. A telefonvonalakat elvágták. Imádkoztam, hogy a testvéreim a rejtélyes emberrablók között tanúságot tudjanak tenni az isteni irgalmasságról.

■ Miért ment Marokkóba?

A monostorunk 1988-ban egy kis monasztikus közösséget alapított a marokkói Fezben. Egyik ott élő testvérünk, Bruno, az emberrablás során helyettem áldozta fel az életét. Őt véletlenül vitték el. Mielőtt megtudtuk volna hét testvérünk halálának hírért,

¹ Thomas Georgeon et François Vayne: *Tout simplement là. La vie et le message des sept bienheureux martyrs de Tibhirine.* (Egyszerűen keresztények. A tibhirine-i boldog mártírok élete és üzenete.) Nouvelle Cité, 2018.

”

„Egy létra
két oldalán,
kitartóan
imádkozva
haladunk
a minket hívó
Isten felé.”

1996-ban Amédée-vel elmentünk Fezbe, hogy eleget tegyünk kötelességünknek, mint keresztény hívők és a barátság zárandokai a muszlim világban. Miután Fez közösségének elöljárójává választottak, Marokkóban maradtam, és részt vettem a délebbre található Midelt monostorának létrehozásában, amely a Magrebet (Észak-Afrika országainak gyűjtőneve) a határon innen és túl láncként egyesítő Atlasz-hegységben fekszik... Az algériai trappisták közössége ettől kezdve Marokkóba, a Notre-Dame de l'Atlas monostorba költözött át. Tibhirine szelleme él, jöjjenek, és nézzék meg!

■ Milyen értelmet nyer keresztény elköteleződése ennyi muszlim között?

Több, mint negyven éve élek muszlim földön, hivatásunkat a hajnalcsillaghoz tudom hasonlítani, amelyet reggelenként az Atlasz

egén szoktam csodálni. Boldogan csillogva, a sötétségben teljesen egyedül hirdeti az elkövetkező napot. A muzulmánok között a barátság párbeszédét kutatjuk, és annak jelei vagyunk, hogy a hit fényében lehetséges az egyetlen Istennel való találkozás. Egy létra két oldalán, kitartóan imádkozva haladunk a minket hívó Isten felé: ez a fajta kommunikáció köt minket össze vele. Marokkóban mindennap teázunk a szomszédainkkal, ez a megosztás az eukarisztikus kehelyre emlékeztet minket...

■ Mi a titka az Önök körül élő muszlimokkal létrejött barátságnak?

Az imádság. Tibhirine-ben, amikor a monostor harangjai megszólaltak, a muzulmánok soha nem kértek minket arra, hogy hallgattassuk el őket. Kölcsönösen tiszteletben tartjuk hivatásunk szívét: az Isten imáadását, magasztalását és dicsőségének zengését. Marokkóban szintén az imádságnak ezt a közösségi életét éljük, amikor éjszaka abban az órában kelünk fel imádkozni, amikor testvéreink a müezzinre ébrednek. Az imádságban való találkozás iránti hűség a titka a muszlimokkal folytatott barátságunknak. Velük együtt szeretnénk Isten jelenlétébe helyezkedni, és a csend által teremtett belső fényben őszinték lenni önmagunkhoz.

■ Mit fog mondani testvéreinek, amikor a túlvilágon viszontlátja majd őket?

Nem kell az ő üzenetüket politikai síkra terelni, kár lenne érte. Ők az emberek iránti szeretetből adták az életüket. Ez nagy dolog, nagyon nagy. Amikor 1996 májusában, Fezben megtudtam a haláluk hírét, azzal szerettem volna válaszolni az elrablásukra, hogy piros miseruhában, a mártírok színében mutatom be a szentmisét, hálából azért, amit átéltek. Ők a fény tanúi, akik Keresztelő Szent János küldetését valószínűsítik meg, és az Úr útját készítik egy új évezred küszöbén... Amikor a mennyországban ismét találkozunk, egymás karjaiba borulunk majd, és örülünk, hogy szerettünk, egészen addig, hogy önmagunkat adtuk oda. ///

Fordította: Kapás Orsolya

Gyökerek és ágak

A fák szerepe a kultúrában

► Körmendy Imre

Mindig vonzottak a fák, különösen a tekintélyes, hatalmas óriások. Gyermekkorom mamutfenyője egri nagyszüleink kertjében, az udvaron a vastagtörzsű diók, az utcán a csodálatos hársfasor, a Margitsziget meg az egri strand platánjai. Értettem is meg nem is ezt a vonzódást. Aztán ifjúként rácsodálkoztam Csontváry festményeire: a *Magányos cédrusra* és még inkább a *Zarándoklat a cédrushoz* című képére; majd a magyar népmesék világfájára, égig érő fájára, életfájára. Munkához kötődő utak és nyaralások hozták az újabb meglepetéseket: az Alcsútdobozon és Velem környékén az erdőben álló cédrusok, a majd' hétszáz éves szelídgesztenyék Cák mellett, a gyökerükről újra kihajtó olajfák Firenze közelében, a páfrányfenyő megismerése a Fűvészkertben (s a rácsodálkozás, hogy Hirosimában ez a fa hajtott ki először az atombomba pusztította környéken). Az öreg fák még holtukban is az életről tanúskodnak – évgyűrűik gyakran évszázadok lenyomatát, emlékét hordozzák.

Immár túl az emberi élet felén, újra meg újra felfedezek írásokat, amelyek arról biztosítanak, hogy ez a vonzódás nem alaptalan, kósza, véletlenszerű. Hamvas Béla egy veretes esszéét szentel a fáknak, kiemelve, hogy mélybe nyúló gyökereikkel és az égbe nyúló ágaikkal összekötik az eget és a földet, sőt összekapcsolják a „fenti” és a „lenti” világot,¹ s az ószövegségi biblia is gazdag a fák dicséretétől. De nem csak a mi kultúránkban van a fáknak jelentős szerepe, hiszen Gautama Sziddhártha is a Bódhifa (szent fügefá) alatt elmélkedve lett megvilágosult Buddha. Schäffer Erzsébet bár kételkedve teszi fel a kérdést: „Vajon lehet-e emlékem arról, hogy egy fehér babakocsiban fekszem, hanyatt, és odatolnak a diófa alá?” – de az emlék élő: – „Máig az orromban van a nyári, zöld diólevél illata. Nem is az orromban, valahol az eszmélés előtti boldog emlékek legmélyén.”²

Pilinszky publicisztikájában is ezzel a képpel találkozunk: „A gyerekkocsi sátra alól egy néma csecsemő figyel egy néma fát. Olyan ez a fa, mint egy óriás dajka, első tanító. Minden levele egyforma: csecsemőkorunkban ő oktat minket a világ, a létezés beszédére. És egy csecsemő figyelme lehet olyan erős, hogy ezt a beszédet meg is értse. Később figyelmünk lankad, s a fák szavait elfelejtjük. De mégsem egészen. Mert mit is „mond” egy fa a csecsemőnek? Pontosan azt, ami kimondhatatlan. De ez a kimondhatatlan és néma nyelv mégis létezik, sőt minden lehetséges beszéd közül a legerősebb. Arról szól, hogy a világ van. Ez az egyetlen hatalmas szó alkotja egész szótárát. Később a világ arról beszél majd, hogy ami van, miként és milyen formában létezik. Ez a beszéd már kimondható, tengernyi szóból és végtelen mondatból áll. Ez a világ második nyelve, a felnőttkor beszéde, mely lassan-lassan feledésbe meríti az első, néma beszédet. De amint mondtuk, mégse egészen. A felnőttkor kimondható, gyakorlati nyelve olykor el-elnémul bennünk, hogy – ha csak pillanatokra is – visszatérjünk az első és paradicsomi

1 Hamvas Béla: Fák (részlet A babérigetkönyv című esszékötetből), MEDIO Kiadó Kft. Budapest, 2015.

2 Schäffer Erzsébet: Hol vagy? Nők Lapja műhely, Centrál könyvek Budapest, 2017.

eszmélésünk egyetlen néma és hatalmas szavához. Hogy úgy lássuk a világot, ahogy az a teremtő Isten tenyerén fekszik. »Én vagyok, aki vagyok« – mondotta Isten önmagáról. A teremtés legfőbb szava viszont az a mondat, amivel a világ teljes súlyával teremtőjére támaszkodik, valami ehhez, a föntebbi mondathoz hasonló lehetne: »A világ az, ami van.« A gyerekkor fái, akár a paradicsoméi, ettől a mondattól beszélgedek s némák.³ Viktor E. Frankl pedig ekként tudósít a koncentrációs tábor beteg-barakkjából, egy haldokló fiatalasszonyról: »Utolsó napjaiban befelé fordult. »Ez a fa az egyetlen barátom magányomban«, vélekedett és kimutatott a barakk ablakán. Kint éppen virágjában állt egy gesztenyefa [...]. »Ezzel a fával szoktam beszélgetni«, mondja. Meghökkenek, és nem tudom szavait mire vélni. Delíriumban lenne, és időnként hallucinálna? Kíváncsian megkérdezem tehát, hogy vajon felel-e neki a fa, igent mond vagy mi mást? Erre azt válaszolja: »Azt mondta nekem: itt vagyok – én – itt vagyok – én vagyok az élet, az örökélet...«⁴

Chiara Lubich is valami hasonlót élt át húszévesen, amikor imádkozva sétált hazafelé: „...a

rózsafüzér üdvözlégeit énekeltem, és úgy láttam, hogy a vadgesztenye virágát egy magasabb szintű élet élteti és tartja fenn, s mintha a fa felém közeledett volna.” Majd Istent látta meg az egész természetben a '49-es misztikus tapasztalatában: „...úgy láttam, hogy a napsütés átjárja az egész természetet; igaz volt ez fizikailag is, de úgy tűnt, hogy egy még erősebb Nap vonja be, itatja át [a tájat], mintha »szerelmes« lenne.”⁵

A várostervezésben a 19. századtól nagy hangsúlyt kapott a zöldterületek létesítése. Fontos a fák ökológiai hatásait is tudatosítani: a zöld növényzet és kiváltképp a fák tisztítják a városok levegőjét (megkötik a port, a széndioxidot elnyelik, s oxigént bocsátanak ki), párolgásukkal hűsítik maguk körül a levegőt (ez kiemelt jelentőségű korunkban, amikor a városokon belül hőszigetek alakulnak ki – ezek gyakran 4-5 fokkal is melegebbek, mint a városon kívül mért értékek). Zöld színükkel nyugtatóan hatnak az emberre, s elősegítik a regenerálódást, sőt egyéb kedvező élettani hatásuk is van (pl. a penészgombák visszaszorítása). De nemcsak ezekért az előnyökért érdemes a városainkba fákat ültetni, hatásuk ennél sokkal mélyebb, lelki rétegeket is érint. ///

³ Pilinszky János: A gyerekkor fái. In: *Publicisztikai írások*. Osiris – Budapest, 1999. 727.

⁴ Viktor E. Frankl: *...mégis mondj Igent az Életre!* Egy pszichológus megéli a koncentrációs tábort. Pszichoteam Mentálhigiénés Módszertani Központ Budapest, 1988.

⁵ Chiara Lubich: A '49-es Mennycsászár rövid elbeszélése. Új Város, Budapest, 2017. 13.

Elfeledett testvéreink: a szlovákok

Magyarok és szlovákok viszonya sokféleképpen terhelt, holott hosszú közös múlttal rendelkezünk. A fenntartások oka gyakran az ismeretek hiánya. Ha rászánjuk az időt, hogy jobban megismerjük egymást, az segíthet eloszlatni az ellenérzéseket és előítéleteket.

► Antal Gergely //

Egy fiatal állam: Szlovákia

Szlovákiát mintegy 5 millióan lakják, lakosságának 8,5%-a magyar. 1993. január 1. óta független ország, azelőtt mindössze néhány évig, 1939–1945 között náci bábállamként létezett egy Szlovák Állam elnevezésű, vitatott köztársaság. Korábban, 1918-tól Csehszlovákia keleti alkotórésze volt, 1918 előtt pedig csaknem ezer évig a Magyar Királyság alá tartozott. Ma fővárosa Pozsony (régii szlovák nevén Prešporok, ma Bratislava), keleti „fővárosa” Kassa (Košice). Függetlensége óta sokféle változás, modernizáció érte Szlovákiát, többek között belépett az Európai Unióba, és bevezette az eurót a térség országai között elsőként. Gazdasági növekedése gyors, de ez főleg a fejlett pozsonyi régió népszerűségének köszönhető – Szlovákia hozzánk hasonlóan vízfejű ország. A középső és keleti országrészek jelentősen elmaradnak Pozsonyhoz képest. Az utóbbi években egyfajta közeledés érzékelhető a politikában Magyarország és Szlovákia között – a Visegrádi Négyek kapcsán is, de Európán belül a számos konzervatívnak mondható nézete miatt is.

Közös múlt és törésvonalak

A szlovákok teljes szállásterülete a régi Magyar Királyság határain belülre esett, ezzel az egyedüli ilyen nép voltak. A szlovákság kialakulása nehezen behatárolható, részt vettek benne a nyugati és déli szlávok egyaránt, nem beszélve a magyarokról és egyéb, erre vándorló népekről. A szlovák nyelv elődje már a kezdetektől jól elkülöníthető volt a csehétől. A Magyar Királyságban a Felvidéken (vagy Felső-Magyarországon) élők hosszú-hosszú évszázadokra szlovák–magyar kétnyelvűvé váltak. Magyarok és szlovákok mindenfajta etnikai vagy nyelvi konfliktus nélkül éltek együtt, házasodtak egymás között. Az első nézetkülönbségeket a felekezeti megosztottság okozta először a huszitizmus, majd a reformáció terjedésével. Ma is látszik egyfajta felekezeti megosztottság Szlovákiában: az evangélikusok többsége szlovák, a reformátusok főleg magyarok, a katolikusok pedig mindkét népben többségben vannak.

A két nép akkor feszült először egymásnak, amikor elindult a felvilágosodáshoz és a reformkorhoz köthető nemzeti ébredés. Értelemszerűen a magyarok mellett

a szlovákok is elkezdtek saját nyelvükre, kultúrájukra nagyobb hangsúlyt fektetni, büszkén vállalni azt. A '48-as szabadságharc idején még nem volt egyértelmű, ki melyik oldalon áll a szlovákok részéről, de aztán a nemzeti hősként tisztelt Ludovít Štúr – Kossuth ellenfeleként szembefordult a magyarokkal. Mivel az osztrákok nem tartották meg a szavukat, a nemzetiségekre ugyanaz az elnyomás várt, mint a magyarokra. 1861-ben az országgyűlés elé vitték a Szlovák Nemzet Memorandumát a nemzet elismerése és viszonylagos függetlensége, illetve az anyanyelvhasználat és oktatáshoz való jog érdekében. Ez elutasításra talált, akárcsak a korábbi törekvések. Már nem a testvért láttuk egymásban. A magyarok a tót hegyi jobbágyot, a szlovákok a magyar elnyomókat. A kiegyezés után odáig fajult a helyzet, hogy 1875-ben betiltották a szlovákok kulturális egyesületét, a Matica slovenská-t, a korlátozott szlovák oktatást is beszüntették, a gimnáziumokat bezárták. Aki nem akarta a gyerekeit elmagyarosítani, az cseh földre, Bécsbe vagy Erdélybe küldte tanulni. Nem egy értelmiségi szenvedett el megaláztatást szlovák nemzeti érzése miatt. 1918-ra megalapozott volt a magyarokkal való szakítás igénye, a politikusokon kívül a művészek, tudósok és egyházi személyek is szabadulni akartak a saját azonosságtudat elfojtásától. A paraszti rétegbe pedig eléggé beleivódott a szlovákokon élősködő (gyakran elmagyarosodott, magyarón) földesúr képe, aki kizsigereli és lenézi a buta tótokat. 1918-ban a csehekkel közösen létrejött Csehszlovákia. A szlovákok eufórikus érzésekkel léptek ki a magyar fennhatóság alól, ám a Csehszlovák Köztársaságon belül nagyot csalódtak: Szlovákia nem kapott elég autonómiát. A területükön élő magyarokat pedig korlátozni kezdték a nyelvhasználatot, kulturális megnyilvánulásokat, majd leépítették a magyar iskolarendszert, ahogy a magyarok korábban velük tették. A 30-as években a nácik harapófogójában lévő Csehszlovákiától a szlovákok részleges függetlenséget nyertek egy katolikus papdiktátor, Jozef Tiso vezetésével. A II. világháború alatt főnnálló bábállam a mai napig vitatott, kényes időszak, a mai Szlovák Köztársaság nem szeretne semmiféle folytonosságot megállapítani a náci állammal. A háború végén egy nagy horderejű lakosságcsere zajlott le Csehszlovákia és Magyarország között: a felvidéki magyarok helyére magyarországi szlovákokat telepítettek, ez újabb feldolgozatlan trauma. Az otthon maradó magyarok egy részét kitelepítették Csehországba, és bizonytalan ideig nem is térhettek vissza. A vasfüggönyön túl lassú feledésbe merültek a határontúli nemzetiségek, mintha nem is léteztek volna. Baráti államként, KGST

szövetségesként a magyar csapatok is bevonultak a prágai tavaszon, 1968-ban. Ez újabb indulatokat idézett elő a magyarokkal szemben.

A rendszerváltás és Csehszlovákia 1993-as széthullása új fejezetet nyitott nemcsak a szlovák nép történetében, de Magyarországgal való kapcsolatában is. Az elmúlt 26 évben több ponton tovább fokozta a feszültségeket például egy 2009-es törvény, mely a magyar nyelvhasználatot csorbította, és egy 2010-es, mely megtiltja a magyar-szlovák kettős állampolgárságot. A magyarokat érik atrocitások, de szerencsére az együttélés főleg békés példákkal szolgál: aki ismeri a magyarokat közelről, abban kevésbé élnek a negatív előítéletek. Ezeket sajnos a politika különféle formában továbbra is generálja, de az összefogás egyik jele lehet a magyar-szlovák közös Most-Híd párt.

Gyakran gúny tárgya, hogy a szlovák történelem „egy oldalban összefoglalható”. Jelentős különbség a szlovákok számára, hogy míg magyarul a régi Hungáriára és a mai köztársaságra végig Magyarországgént hivatkozunk, addig szlovákul a Nagy-Magyarország Uhorsko (tkp. Hungária vagy Ugria), Trianontól viszont Maďarsko. Hiszen Ugriába minden ottani nemzetiség beletartozik, Magyarország

tresbohemes.com

viszont nevében is hordozza, hogy a magyarok országa. A szlovák történelemszemlélet azért is más, mert fiatal az önálló államiság. Jobban szeretnek a jelenre figyelni és a saját jövőre tekinteni, mint a múltra. Éppen emiatt nem fektet a szlovák oktatás akkora hangsúlyt a történelemre. Az utóbbi pár évben azonban már többnyire nem „Szlovákiát” emlegetik a történészek a 16. században, hanem „a mai Szlovákia területén a 16. században” körülírást használják.

”

„Annyi
a keveredés is
közöttünk, hogy
nem győznénk
fölsorolni.”

Ismeretlen ismerősök

Herencsvölgyön (Hriňová) jártunk a feleséggel, ez egy kis közép-szlovákiai falu a hegyek között. Búcsú volt vagy talán falunapok, nyüzsgöttek a falusiak, a vendégek, turisták, mindenütt bódék, kirakodóvásár, látványos programok. Elfáradván kiültünk a domszélére, onnan hallgattuk a muzsikaszót, néztük a népviseletes, szekeres felvonulást, és az a benyomásunk támadt, hogy akár Somogyban is lehetnénk. És mit árultak a pultoknál? Hurkát, kolbászt, nem csabait, de elég hasonlót! A csabai kolbászt meg épp a békési szlovákok készítették. Többször hallottam már, hogy milyen egyforma a magyar és a szlovák néplélek, váltig állították,

hogy a csehek mindkettőnkől sokkal távolabb állnak. Annyi a kapcsolódási pont, hogy nehéz lenne kibogozni, mi milyen úton-módon hatott a másikra. A keveredéseket sem győznénk fölsorolni: magyarok szlovák vezetéknevvel, szlovákok magyar vezetéknevvel: Debnár, Hrobák, Trnovszky, Komár, Szlovák – Vereš, Fazekaš, Gábor, Baláz, Lakatoš... A hosszú együttélést mutatják közös szavaink: a pohár, lekvár, kabát, mačka–macska, čizma–csizma, sukňa–szoknya, fašiangu–farsang, és még sorolhatnám. A szlovák irodalmi nyelv dallama hasonló a magyar nyelv dallamához. A népzene is testvére egymásnak: a magyarok a pentatonikus, ereszkedő dallamvilágot hozták magukkal a Volga vidékéről, a szlovákok ezt átvették, és kiegészítették a szláv többszólamúsággal. A zenével együtt jöttek a táncok, aztán ott van a népviselet (néha úgy tűnhet a laikus szemlélőnek, hogy kék-fehér-fekete színváltozata egyes északi magyar viseleteknek). Egyforma ízeket kedvelünk, a szlovák és a magyar konyha eléggé hasonlít.

A nyugat-európaiak pedig rendszerint olyasmikre csodálkoznak rá Szlovákiában, ami nálunk is általános. Itt is illik levenni a cipőt, ha belépünk a házba. Magázzák az időseket, ismeretleneket, tanárokat. Karácsonykor – ahogy Magyarországon is sokunk – halat esznek, és a Jézuska hozza az ajándékot. Húsvétkor van locsolkodás és tojásfestés. A szlovákok is szeretik a focit és büszkéek a sportolókra. Meglehetősen közel áll az akcentusunk, ha angolul beszélünk, és fölháborodunk, ha a térséget Kelet-Európának nevezik a külföldiek. A vendégszeretet itt sem ismer mértéket. A szlovákok is nagyon adnak a tisztaságra (mint a magyarok jó része). És itt is népszerű a panaszkodás, de azért a szlovákoknak talán pozitívabb az életszemlélete, legalábbis szlovákiai magyar ismerőseim, barátaim erről számoltak be. Ezek természetesen sztereotípiák, bizonyos esetekben igazak, máskor nem. A legjobb mégis, ha nem véleményt alkotunk egy egész népről, hanem megpróbáljuk megismerni az egyes képviselőit, és ha azt keressük, ami összehoz, úgy már sokkal könnyebb kapcsolódni hozzájuk.

A képet árnyalja, hogy nem csak Szlovákiában élnek magyarok, hanem szlovákok is élnek a mai Magyarországon (néha magukat is tótoknak

nevezik). Ők a török kiűzése után megindult belső elvándorlás leszármazottai, településeik megtalálhatók a Bakonyban, a Vértesben, a Pilisben, Nógrádban, a Mátrában, a Bükkben, a Zemplénben, a Nyírségben, legjelentősebb bázisuk pedig az Alföld: Békéscsaba, Szarvas és Tótkomlós központtal. A magyarországi szlovákság a statisztikák és a szakma szerint is fogy, melynek legfőbb jelensége a nyelvvesztés. Bár sokan büszkéek szlovák származásukra, a saját anyanyelvjárást gyakran szégyellik, az irodalmi szlovákot pedig nem mindenki tanulta meg.

Tettek mezején

Ádám Attila fokolarinóként (a Fokoláre Mozgalom elkötelezettjeként) került Szlovákiába, egy ismeretlen te-repre. Sokat tanult, szemlélődött, tapasztalt 15 év alatt. Azóta is szenvedélyesen szereti Szlovákiát és a szlovákokat. Amikor először megsejtette, hogy milyen óriási a felelősség és milyen nagy a lehetőség egy új kezdetre a szlovák–magyar kapcsolatokban, akkor egy kicsit beleborzongott. Attila megélte, hogy azok az eszközök, amelyekkel próbált kapcsolatokat építeni, nem működtek: sem a közös történelemre való hivatkozás, sem a kiváló nyelvtudása. A krisztusi szeretettől vezérelve lassan-lassan kialakult egy terv benne: szlovák–magyar lelkeségi és kulturális esteket szervezett Kassán, az elsőt 2006-ban. Már az előkészítési fázisban megsejtették a közösséghez tartozó barátaival, hogy a társadalomban (Magyarországon és Szlovákiában egyaránt) szunnyadó, és olykor mintegy vezényszóra előtörő ellenszenv a másik nemzet ellen akadályozza a kapcsolatok épülését. A legveszélyesebb képlet az „én azt gondolom rólad, hogy te azt gondold rólam”, mely egy ördögi kör – vallja Attila. Szlovákok és magyarok arra szövetkeztek, hogy félretéve a sérelmeket, a köztük lévő szeretet alakítsa ki a közösséget. A kassai esteknek híre ment, sokan vettek részt rajtuk nagy örömmel. Kiemelkedő pillanat volt, amikor egy esten Weöres Sándor verseit szavalták párhuzamosan magyarul és szlovákul. A szlovák fordítást Gregor Martin Papuček pilisszentkereszti szlovák költő készítette, és annyira hűen tükrözi a magyar szöveg nyelvi leleményességét, hogy minden sora és szótagja összecseng.

A magyar–szlovák kapcsolatok azóta is folytatódnak. 2010-ben a Fokoláre fiataljai, szlovákok és magyarok közösen rendezték meg Esztergom–Párkányban az Egyesült Világ Hetének megnyitóját. Az akció keretében láthatatlan szálakon keresztül, a másik fél városában

végzett karitatív szolgálaton át íveltek hidak és fonódott össze a két, elválasztott város. Hasonló akciókra azóta is került sor: a magyar fiatalok kilátogattak Pozsonyba, a pozsonyiak eljöttek Budapestre, és közösen rendezték meg 2015-ben az első kelet-európai gen-kongresszust. Attila kapocsként, tolmásként és motorként kötötte össze a szlovák és magyar szálakat.

„Egy őszinte és mély baráti kapcsolatban valami új születik, ami átírja a történelmet. A saját történetünket is. Segít elengedni azokat a biztonságainkat, amelyek abból származnak, hogy »mi tudjuk, milyen a másik«. Ez egy nagyon kényes lépés, de aki bevállalja, az nyer. Én büszkén mondhatom, hogy Chiara ideáljának a megtestesülését látom ebben a kapcsolati hálóban. Mert persze ez nem csak engem érint és nem csak az én szűk környezetem az, aki erre a felismerésre eljutott, hanem sokan vagyunk” – állítja Attila.

Az emberekben, bennünk is ott van a remény, hogy jobbá lehet tenni, újjá lehet építeni, és újjá is kell építenünk a kapcsolatot, valódi ismeretség, igazi őszinteség és szembenézés által. Akkor lehetünk újra testvérek: magyarok és szlovákok. ///

Fotók: Prokopp Katalin

Kezdjünk el másokért élni!

Beszélgetés hitről, hivatásról, közösségről a temesvári egyházmegye tavalgy kinevezett főpásztorával, **Pál József Csaba** püspök atyával.

► Kovács Bertalan

■ Hogyan született meg Önben a papi hivatás?

Egy hagyományosan vallásos székely családba születtem, így a hit alapjai már gyerekként gyökeret vertek bennem. Szüleim nem voltak vallásosabbak, mint a többi ember a faluban, de mindig azt láttam rajtuk, hogy becsületesen élnek. Csíksomortániak voltunk, ezért körülbelül hatodikos koromban elkezdtem a csíksomlyói kegytemplomba járni és tagja lettem az ottani közösségnek. Láttam, hogy a ferences atyák nagyon egyszerűen élnek, semmilyen világi dolog nem érdekelte őket. Feltettem magamnak a kérdést: akkor mi lehet igazán fontos számukra? Csak a Jóisten lehet, gondoltam, és ez akkora hatással volt rám, hogy elhatároztam: én is valami ilyesmit akarok magamnak. Ez indított arra, hogy nyolcadik osztályos koromban elmenjek a gyulafehérvári kántoriskolába, utána pedig a gyulafehérvári teológiára jelentkezek.

■ Hogyan találkozott a Fokoláre Mozgalommal és ez hogyan formálta papi identitását?

Harmadéves koromban a teológián elkezdtünk egy bibliakört. A találkozásainkon a szentírást elméltünk, és megszületett bennünk a vágy a közösség iránt, de nem volt előttünk példa. Egyik évben Keglevich István atya ellátogatott Gyulafehérvárra, és megosztottuk vele ezt a vágyunkat. Ő javasolta, hogy vegyük fel a kapcsolatot egy kispappal, és megadta Jávorka Lajos címét. Hamar írtam neki, és megkérdeztem, hogy ő milyen módon éli a közösséget. A saját életige tapasztalataival válaszolt, ami minket végtelen lelkesedéssel töltött el. Később meg is látogatott minket Tomka Ferenc atyával együtt. Mi akkor még nem tudtunk arról, hogy ez egy mozgalom, csak annyit láttunk, hogy nagyon szép, ahogy ők élnek, és ez érdekelt minket. Csak 81-ben, a diakónusi gyakorlatomon mondta el Lajos atya, hogy ő

a Fokoláre lelkiséget éli. Aztán ahogy szép lassan jobban megismertem a mozgalmat, láttam, hogy olyan emberek a tagjai, akik arra tették fel az életüket, hogy az egységet építsék. Akkor döntöttem el, hogy igen, én is ezen a módon akarom Jézus Krisztust szolgálni: hogy ebben a mozgalomban ezt a karizmat megélem.

■ Milyen volt Erdélyben a kommunizmus alatt élni a lelkiséget?

Amikor először utaztunk Magyarországra – és egyben utoljára, ugyanis a kommunista időben többször már nem engedtek – akkor a karizmatikus megújuláshoz tartozó testvérekkel ismerkedtünk meg. Utána '79 nyarán tartottunk egy lelkigyakorlatot, amire nagyon erősen felfigyelt a Szekuritáté, az akkori állambiztonság. Behívtak és megfenyegettek minket, a diákokat például azzal, hogy nem felvételizhetnek majd egyetemre. Amikor megismertük a Fokoláre lelkiséget, akkor különösen is kértük a Szűzanyát, hogy takarjon be az ő köpenyével. Így tartottunk titokban Máriapolikat és más találkozókat. Valójában végig szemmel tartottak minket: ezt már akkor is sejtettük, de később tudtuk meg bizonyosan. Úgy látták azonban, hogy ezek mindenkit szeretnek, mindenkivel az egység építésére töreksenek – hiszen nem zárkóztunk el a más felekezetűektől, sőt a más nemzetiségűektől sem –, és ezt különösnek tartották. Levelezéseinket is ellenőrizték. Veszélyes volt az életigét legépelni: minden írógép be volt jelentve, le voltak véve róla a minták. Bármit írtunk, rögtön tudták, hogy kitől származik. Olyan módon próbáltuk ezt kijátszani, hogy az életigét kézzel írtuk le, mintha egy személyes levél lenne. „Kedves János! Ezek a gondolatok ragadtak meg engem...” utána

következett az életige, a végére pedig odaírtuk, hogy „szeretettel, barátod.” Megfigyelés alatt voltunk tehát, de mégis különösebb gondok nélkül megúsztuk, míg elérkezett a rendszerváltozás, ami véget vetett ennek a nehézségnek.

■ Miért tartja olyan fontosnak, hogy közösségben éljük meg a kereszténységet?

Közösség nélkül szinte elképzelhetetlen a Szentháromság életét élni, amit Jézus elhozott a földre. Én inkább azon csodálkozom, hogy a századokon át oly kevéssé hangsúlyozták ezt az oldalát a keresztény életnek. Bár elvileg közösség nélkül is lehetséges jó kereszténynek lenni – sok ilyet ismerünk, többen szentté is váltak így – de az ilyen törekény ember számára, mint amilyen én is vagyok, megfelelőbb, ha a közösség támogatásában éli a hitéletét. Szent II. János Pál a *Novo Millennio Ineunte* kezdetű apostoli levelében arról ír, hogy „a közösség otthonává és iskolájává kell tennünk az Egyházat”. Az egyházközösség olyan, mint egy test. A testben különböző szervek vannak, és mindegyik megteszi a maga részét, de kapcsolatban is van a többiekkel. Így kell nekünk is megélnünk az egymáshoz tartozást: az Egyház hatalmas ideálját abban a kis közösségben kell megélnünk, amelyikhez tartozunk.

Amikor Resicára kerültem plébánosként, ezzel a tudattal kezdtem el a munkát. Nagyon sokan jártak templomba, de a rendszerváltás után a plébániának vagy 80%-a elvándorolt külföldre. De aztán az apró csoportok, amelyek megmaradtak, tovább növekedtek, és ezekből született majdnem az összes kezdeményezés. A szegények megsegítésére létrejött Szent Vince közösség, aztán ott van az orvosok vagy a tanárok közössége... Mindig ugyanaz történt: a kis közösségekben valaki tüzet fogott, és elhatározta, hogy továbbadja másoknak is, amit ott kapott.

■ Hogyan tud egy püspök közösségben élni? Ő a közösségnek inkább vezetője, mint tagja...

Mindig meg kell keresnünk azokat az embereket, akikkel lelki közösségben tudunk élni. Püspökként is ezt teszem: keresem azoknak a társaságát – amennyire az időm engedi – akikkel igazán mély, testvéri kapcsolatot tudunk építeni. Végtelen egyszerűséggel és természetességgel megosztjuk egymással, hogy egy-egy ige hogyan érintett meg, mit hozott létre a lelkünkben, mire indít. Amikor kineveztek, arra számítottam, hogy minden a feje tetejére áll majd az életemben. Ettől meg is ijedtem, de hamar beláttam, hogy a lényeg változatlan:

”

„A családomra,
testvéreimre
és tanáira
mindig
számíthattam.”

a Jóisten és az evangélium. Ugyanaz a papok evangéliuma, mint a püspöké, neki is ugyanúgy kell élnie az igét.

■ Ön a püspöki konferencia családreferense.

Hogyan látja a családok helyzetét?

A családok sok kihívással néznek szembe, és ezzel kapcsolatban nagy keresésben vagyunk. Márciusra összehívtuk mind a 12 egyházmegye családfelelőseit, hogy beszéljünk a családok nehézségeiről és közösen tanakodjunk. A Szentatya például, látván a számtalan problémát, az *Amoris Laetitia* kezdetű körlevelében bocsánatot kér az Egyház nevében: talán mi sem készítettük fel eléggé a családokat. Van viszont előttünk egy reménysugár: vannak boldog, harmóniában élő, több gyermeket vállaló családok. Ha megfigyeljük az ő életüket, világosan látjuk, hogy ők sem voltak mindig ilyenek. Mi változott? Valamikor az életükben mélyebben befogadták Jézus Krisztust. Az évek során azt is megtanulták, hogy sok „minőségi időt” töltsenek el egymással, ami nem a teendők megbeszéléséről, hanem az igazi, mély, lelki közösség építéséről szól. Azt látom, hogy egy család egyedül nagyon nehezen tud boldogulni. Akik viszont, családközösségben élnek, azoknak sokkal könnyebb megélni a keresztény értékeket. Könnyebb a gyerekeket is nevelni, hiszen azt látják, hogy a közösségbe járó többi gyerek szülei is hasonlóan gondolkodnak, s így könnyebben fogadják el az igazi értékeket.

■ A fiatalok közül sokan kétségbeesetten keresik az életük célját. Mivel tudná őket bátorítani?

Én azt látom, hogy a fiatalok – akárcsak a felnőttek – elsősorban a szeretetet keresik: arra van leginkább szükségük, hogy szeretetet kapjanak és szeretetet tudjanak adni. Ha mindent megteszünk, hogy érezzék a személyes szeretetünket, talán elfogadják majd a szelíd rávezetésünket a titok nyitjára: kezdjenek el másokért élni! Ebben talánnak igazi boldogságot. A Jóisten meghívása nem arra szól, hogy te legyél boldog, hanem hogy tedd boldoggá a többieket, és meg fogod látni, hogy ezen az úton te is boldog leszel.

Ismertem valakit, aki a hit segítségével megmenekült az alkoholizmusból. Ő egyszer azt mondta nekem: „a szívemben üresség volt, amit minden próbáltam betölteni – például az alkohollal – de beláttam, hogy ennek az ürességnek Jézus Krisztus formája volt.” Ez valóban így van, Jézus pedig az igazi szeretetet ajánlja fel, amihez csak úgy jutunk el, ha elkezdjük az Ő szellemét megélni, azaz elkezdünk önzetlenül élni a másokért.

■ Júniusban Ferenc pápa Csíksomlyóra is ellátogat. Hogyan látja ezt az eseményt és a Szentatya személyét?

Történelmi jelentőségű eseménynek tartom. Amikor tavaly ősszel a Romániai Püspöki Konferenciával *ad limina* látogatáson voltunk a szentatyánál, az az erős benyomásom volt, hogy ő egy szent ember. A közös mise után egyfajta meghatódottság látszott a jelen lévő tizenöt püspök arcán.

Úgy érzem, Ferenc pápa prófétai módon próbálja az evangélium legbensőbb lényegét átadni: Isten határtalanul szeret minket, és Jézus Krisztus azért jött közénk, hogy megváltson minket, és hogy az örömünk teljes legyen. A pápa leveleiben ezért is szerepel olyan sokszor az „öröm” szó. A másik fő üzenete, hogy Isten szeretetét semmiképp sem szabad magunknak megtartani, hanem el kell vinnünk mindenkihez, elsősorban a szegények, a szenvedők, a társadalom peremére szorult emberekhez. Mindenki misszionárius! Nemcsak a püspökök, papok vagy katekéták, hanem minden megkeresztelt ember! Erre kell, hogy segítsük a híveket: az evangelizációnak ők nem csak tárgyai, hanem alanyai kell, hogy legyenek. ///

Műanyagok: élhetünk jól velük?

2018 a műanyagok éve volt, legalábbis abban az értelemben, hogy rekordmennyiségű cikk jelent meg a hazai és világsajtóban az úszó műanyagszigetetről, a mikroműanyagokról, a zöld szervezetek figyelemfelhívó akcióiról a műanyagzacskókkal kapcsolatos problémák súlyosságára. A közvélemény haragja azonnal rázúdult a gyártókra, mint főbűnösökre. Tényleg ki lehet jelölni egyetlen bűnbakot? Cikkünkben műanyagipari szakemberek véleményét kérdeztük meg a jövő feladatairól.

► Soós Rita

Mik is azok a műanyagok és mitől annyira népszerűek?

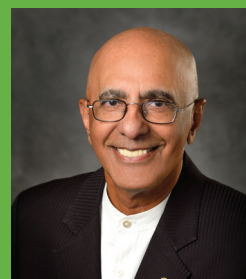
A műanyagok – ahogy a nevük is mutatja – mesterséges úton előállított vagy átalakított anyagok. Kémiai szerkezetüket tekintve olyan óriásmolekulák, amelyek egy vagy legfeljebb néhány egyszerű alapegység láncba vagy térhálóbba történő kapcsolódásával jönnek létre: szakszóval polimerek. A kőolaj-, földgáz-, szénalapú műanyagok páratlan funkcionális tulajdonságokkal (sokoldalú, tartós, könnyű) és kiváló ár-érték aránnyal rendelkeznek, ezért is van kiemelkedő szerepük a csomagolótechnikában, építőiparban, autóiparban, orvostechnológiában, elektronikában csak, hogy a leggyakoribb felhasználási területeket említsük. Ugyanakkor az utóbbi évtizedben kezdett rádöbbsenni az emberiség, hogy a műanyagok a bioszféra szinte minden részébe eljutottak, sokszor olyan mértékben elaprózódva, hogy kiszűrésük, összegyűjtésük mai technológiáinkkal elképzelhetetlen feladat.

Globális előrejelzések

1964 óta a műanyagtermelés húszszorosára nőtt, és valószínűsíthető, hogy – a jelenlegi trendek fennállása mellett – felhasznált mennyiségük a következő 30 évben megháromszorozódik, ami többek között az óceánok műanyag-szennyezettségét is drasztikus mértékben növelheti, amennyiben elmaradnak a szükséges intézkedések. A táplálékláncon keresztül az egész emberiséget érintő problémahalmaz van kialakulóban, és egyelőre felbecsülni sem tudjuk, hogy lesznek-e, és ha igen, milyen hosszútávú hatásai lesznek a műanyagrézecs-kék emberi szervezetben történő felhalmozódásának.

A biobázisú vagy megújuló forrásból származó műanyagok (biopolimerek) hatékony előállításához elsősorban kukorica, szójabab vagy cukornád szükséges. Az ellenzők táborában feszültséget lát a globális élelmiszer-ellátás, a növekvő terményárak és a biopolimerek előállítása között. Ön hogyan látja ezt a kérdést?

Dr. Ramani Narayan
biopolimer kutató
professzor,
Michigani Egyetem

A biobázisú műanyagok a polimerek azon csoportját képviselik, amelyben a polimer molekulában lévő szén növényi biomasszából származik, ami lehet gabona, erdészeti anyag, alga, gomba. Azt gondolom, hogy az Ön által is megfogalmazott állítás a legnagyobb tévhit. Világbanki adatok alapján 1.4 milliárd hektár megművelhető földterület van, ha a legelőket is beleszámítom 5 milliárd hektár. Az ipar globális szinten 300 millió tonna műanyagot állít elő évenként. Ha a hagyományos műanyagokat egy az egyben kukoricakeményítéssel előállított biopolimerekkel helyettesítenénk, ez a teljes mezőgazdasági földterület 1%-át venné igénybe. Ha ehhez azt is hozzávesszük, hogy jelen pillanatban a hagyományos műanyagok csupán 1-2%-a váltható ki biopolimerekkel az eltérő mechanikai tulajdonságok miatt, a biopolimerek előállításához 0.01-0.02% mezőgazdasági terület szükséges világviszonylatban. Termőföld illetve élelmezési kérdések leginkább akkor merülnek fel, ha az elemzésbe bele vesszük a bioüzemanyagokat is.

Professzor úr, műanyagokkal foglalkozó vegyészmérnökként Ön hogy látja, milyen intézkedések szükségesek ahhoz, hogy Magyarországon a műanyagkérdést megoldjuk?

Magyarországon, mint minden fejlett és közepesen fejlett országban, a műanyagok felhasználása jelentős, 7-800 ezer tonna évenként és ez a jövőben sem fog csökkenni. Ennek megfelelően a műanyag hulladék mennyisége is nagy, tehát a kérdéssel foglalkozni kell. A zacskók, szívószálak és fültisztító eszközök betiltása nem megoldás, mivel ezek a teljes műanyagfelhasználásnak csak töredékét teszik ki. Egyébként sincs értelme a tiltásnak, különösen úgy, hogy nincs kéznél az adott termékek helyettesítésére a megoldás. A biopolimerek alkalmazása a jövőt jelenti, és a fejlettebb országok egyértelműen ebbe az irányba mennek, de ez nem jelent sem rövid-, sem pedig hosszútávú megoldást a hulladékproblémára, mivel biopolimerek a teljes műanyagfelhasználásnak csak néhány százalékát teszik ki még évtizedek múlva is. Az olcsó tömegműanyagok még sokáig dominálni fognak a piacon olcsó áruk és kiemelkedő teljesítményük miatt. Ennek megfelelően a műanyag hulladékok problémájával minden szinten foglalkozni kell:

1. Oktatással kell fejleszteni a társadalmi tudatot, hogy az emberek ne dobálják el a hulladékot.
2. A jelenleginél lényegesen hatékonyabban kell szervezni a szelektív hulladékgyűjtést és ebbe a lakosságot sokkal jobban be kell vonni. Nem csak a PET palackot, hanem minden műanyagot be kell gyűjteni.
3. Anyagilag is támogatni kell azokat a vállalatokat, akik a hulladékok válogatásával, tisztításával és újrafeldolgozásával foglalkoznak. Nem megoldás a jelenlegi gyakorlat, hogy a termékdíjat egyéb célokra használják fel és nem a hulladékprobléma megoldására.
4. A hulladékkezelés komplex probléma és nem szorítkozhat a termékdíj kiszabására.
5. Támogatni kell a hulladékból készült új, innovatív megoldások és termékek fejlesztését és anyagilag is támogatni kell azokat pl. fejlesztési támogatással, adókedvezménnyel stb.

Azt gondolom, hogy a műanyag hulladékok kezelése műszaki szempontból megoldható.

Dr. Prof. Pukánszky Béla
akadémikus, kutató
professzor (BME)

Ehhez társul még 2025-re 2,2 mrd tonna/év települési hulladék, aminek a kezelése elsősorban az alacsony jövedelmű országokban szintén várat magára. Figyelembe kell venni azt is, hogy rövid időn belül sem Afrika, sem Ázsia nem lesz már az európai hulladékműanyagok újrafeldolgozásának a centruma. Emiatt erőteljesebb igény jelentkezik mind a környezetvédelem, mind a hulladékgazdálkodás területéről a probléma kezelésére.

Oxoműanyagok és komposztálható biopolimerek: valóban megoldás a műanyagproblémára?

Az elmúlt 40 év során a csomagolástechnikában forradalmi változás ment végbe. A műanyagipar élen járt a fejlődésben, és a csomagolóipar hamarosan önálló iparággá nőtte ki magát. A csomagolóanyagok globális részaránya a műanyagiparon belül: 25%, Magyarországon 40%.

A műanyagok *eredetük szerint* lehetnek

- fosszilis alapúak
- vagy megújuló, biobázisú forrásból származóak (pl. cukornádból, kukoricakeményítóből),

illetve *lebomlás szempontjából*

- biológiailag lebomló (komposztálható)
- vagy nem lebomló végűek.

A megújuló forrásból származó műanyagok nem feltétlenül bomlanak le (!), illetve a fosszilis (kőolaj-) alapú műanyagok is lehetnek lebomlóak. Ha például a biobázisú polietilénhez speciális adalékokat adnak, akkor vegyileg felaprózódnak ugyan, és szemmel nem látható méretű polimerláncok keletkeznek, de nem elégitik ki a komposztálhatóság követelményét. Ezek az ún. oxo-műanyagok, amelyek szétmállanak ugyan, de nem bomlanak le. A kőolajalapú PCL (polikaprolakton) vagy részben kőolajbázisú műanyagok (pl. ecovio®) viszont teljes egészében komposztálhatóak.

Számos tanulmány megerősíti, hogy a valódi komposztálható szemeteszákók rendeltetésszerű használata jelentősen hozzájárulhat a háztartási hulladék gazdasági hasznosításához, például növelheti a mezőgazdaságban használt, foszfátokban gazdag értékes komposzt mennyiségét, vagy a biogázüzemek működéséhez szükséges organikus hulladék begyűjtését segíti elő. Ugyanakkor a műanyagipari és a hulladékgazdálkodási szakemberek ma már egyetértenek abban, hogy a komposztálható biopolimerek csak részmegoldást jelentenek a

statclick.com

műanyagproblémára és kifejezetten károsak az óceáni szennyezés szempontjából, ha az emberek azt a következtetést vonják le maguknak, hogy korlátlanul szennyezhetik tovább a környezetet. Jelentőségük leginkább a szerves hulladékok visszaforgatásában, valamint a gyógyászati célú hasznosításukban van.

A megoldás kulcsa: körforgásos gazdasági modell és új fogyasztói szemlélet

Valószínűsíthető, hogy a műanyagok még hosszú ideig az életünk részét képezik. Ezt a helyzetet hivatott kezelni a körforgásos gazdasági modell, amely a „vedd meg–használd–dobd el” szemléletet alakítja át oly módon, hogy az anyagokat életciklusuk végén nem vezeti ki a rendszerből, hanem újra a gazdasági körforgás részévé teszi a „hulladékból alapanyag” vagy „bölcsőtől a bölcsőig” elv alkalmazásával.

Bizakodásra ad okot, hogy a modellt gyakorlatilag az összes gazdasági és társadalmi szereplő támogatja a mulattól kezdve az Európai Unió és az oktatás világán át a fogyasztói, és egyre több előremutató kezdeményezés lát napvilágot. Kifejezetten pozitív és figyelemreméltó a civil szervezetek szerepe, akik kezdeményezéseikkel ma már komolyan tudják a politikai és ipari döntéshozókat is befolyásolni, de azt is tudatosítanunk kell, hogy mivel a műanyagprobléma sokáig az életünk része lesz, mindenki szerepvállalása szükséges a megoldáshoz. Az is nyilvánvaló, hogy ha nem fogyasztunk reális szükségleteink felett, hulladék is jóval kevesebb keletkezik. Ez viszont már az egyéni és a közösségi felelősség szintje. Érdemes átgondolni tehát, hogy a több száz millió tonna éves szinten keletkező műanyag hulladékban a saját részünk is benne van, műanyagot preferáló vásárlásainkkal pedig mi magunk vagyunk azok, akik az ipart ezeknek az anyagoknak a további termelésére ösztönözzük. ///

2019. január végén jelentették be a Szövetség a műnagszennyezés megszüntetéséért világméretű kezdeményezést 1,5 mrd dolláros induló tőkével, amit multinacionális cégek – többek között a BASF – hoztak létre. Igazgató úr, mi ennek a kezdeményezésnek a jelentősége?

Dr. Demjén Zoltán
BASF regionális
értékesítési vezető

A szövetség létrejöttét 26 globális vállalat kezdeményezte és eddig több mint 2000 cég jelentette be csatlakozási szándékát. Korábban soha nem volt még ehhez hasonló kezdeményezés, ami ilyen nagy számban és globális lefedettségben mozgatta meg a gyártó cégeket egy igen fontos és jó ügy érdekében.

A projekt méretét, pénzügyi erőforrásait, földrajzi kiterjedését illetően páratlan kezdeményezésről van szó tehát. Ahogy az óceáni műnagszennyezésért sem egy vagy néhány szereplő felelős, ugyanúgy a megoldáshoz is sokunk összefogása szükséges. A csatlakozók nagy száma örömdetes, de ez önmagában nem elég.

Meg kell teremteni azokat a struktúrákat, amelyek a jó gyakorlatok és technológiai megoldások terjedését segítik. A szennyezés nagy részéért azok az afrikai és ázsiai országok felelősek, ahol hiányzik a hulladékszállítás és feldolgozás.

A program részben hulladékgazdálkodással kapcsolatos technológiai megoldásokat szeretne finanszírozni, másrészt kormányokat, üzleti vállalkozásokat és közösségeket mozgósító felvilágosító programokat. Továbbá vegyipari piacvezetőként a saját hozzájárulásunkat is bemutatjuk a körforgásos gazdasági modellhez.

Cégünk a meglévő jó gyakorlatok mellett új programot indított, aminek a központjában a kémiai reciklálás áll. Leegyszerűsítve ez azt jelenti, hogy a szakszerűen összegyűjtött műnagyhulladékot vegyi eljárással olajszerű folyadékká bontják le, majd a következő lépésben olyan monomer molekulákká alakítják át, melyek kiinduló építőkövei az új műanyagoknak. Tehát a hulladékból értékes alapanyag keletkezik, – és pontosan ez a körforgásos gazdaság lényege!

Pelikánmadár

Egy pelikán szeli át a sötétségbe forduló eget, a naplemente vörösbe vonja a felhőket. Röptét egyedül teszi meg, nem kíséri senki a közelgő viharon és a tépázó szeleken át. A pelikántojó egy ősi, közel-keleti legenda szerint éhínség idején saját húásával táplálta fiókáit. Egy másik változat úgy tartja, nem a húásával, hanem saját vérével itatta őket. Érthető, hogy ezt a mítoszt miért vették át az őskeresztények, és azonosították szimbolikusan Krisztust a pelikánnal. A Krisztust, akit édes pelikánmadarunknak is nevezünk a régi énekekben, református testvéreinknél pedig különösen gyakran szerepel ez a fajta szimbolikus ábrázolás a templomok kazettás mennyezetén.

A Krisztus, aki az utolsó vacsorán, mielőtt elárultatott és fölládoztatott, megalapította az Eucharisziát: saját testét és vérével adta tanítványainak. Minden év Nagycsütörtökén újraéljük és ünnepeljük ezt az alapítást, mely mindannyiunk tápláléka, akik Krisztuséi vagyunk.

A lelki éhínség idején a pelikánmadár megeteti utódait, de már készül a közelgő viharra. A vihar sötétségbe borítja a földet, egy villám sújtja a madarat, alábukik. Körülötte megnyílnak az ég csatornái, és eső áztatja el a vidéket, az eső nyomán pedig kihajt az új termés, és az éhínség megszűnik. A vihar harmadnap hagy csak alább, akkor fölszakadozik a mennyboltozat, a fölragyogó nap fényénél köszönti az újra égbe szálló pelikánmadarat. ///

Antal Gergely

Fotó: Pixabay

Testvéri konfrontáció

A Párbeszéd Európáról és magunkról programunkat több mint egy éve kezdtük el a Fokoláre Mozgalom budapesti tagjaival és szimpatizánsaival. Bejártunk egy utat, amelynek során sokat változtunk. Az első évben az elhangzott nézeteket nem vitattuk, arra törekedtünk, hogy a kölcsönös szeretet és bizalom légkörében bárki szabadon kifejtthesse a lelkiismerete szerinti véleményét, amit figyelmesen meghallgattunk, hogy jól megérthessük. Elsősorban tehát a kapcsolati kultúránk fejlődött a havonta egy estére létrejött platformon. A februári találkozónkon tettünk egy következő lépést: megvalósítottuk azt, amit Ferenc pápa testvéri konfrontációnak hív, ahol megtörténik az eltérő vélemények szembesítése (nem ütköztetése), anélkül hogy ez polarizációhoz vezetne. Az eltérő nézetet képviselő partnerek nem vitatkoznak, hanem mérlegelnek. A módszerünk az volt, hogy sorsolással párokat alkottunk, a párok kaptak egy papírlapot, amelyen több markáns állítás szerepelt jeles személyiségektől, akiknek a kilétét csak a végén árultuk el. Arra kértük a párokat, hogy keressenek olyan állításokat, amelyben nem értenek egyet, részben vagy egészében. A cél itt nem az volt, hogy meggyőzzük egymást, hanem az, hogy világosan megfogalmazzuk, hogy pontosan miben nem értünk egyet, és miért nem. Páronként dolgoztunk, s utána néhányan a plénum előtt is elmondták, hogy mire jutottak. Felszabadult, derűs légkör uralkodott, sok ötlettel. Egy résztvevő így fogalmazott: „Eddig mindig az egyetértést hangsúlyoztuk. Most az eltérő véleményeket, de ez nem veszélyeztette az egységet. Sok eltérő szemponttal gazdagodtunk.”

A program folytatódik.

Bővebb információ: <https://parbeszed2018-19.blog.hu/> ///

Tóth Pál

A Szentlélek fuvallata a mai Egyházban

Februárban a közép- és kelet-európai régió nyolc országából érkeztek püspökök Máriabesnyőre, hogy az egymással megélt kommunió tapasztalatából merítsenek.

João Braz de Aviz vatikáni bíboros, az Egyház útjáról beszélt Ferenc pápa szavainak és cselekedeteinek fényében. A munkatársaival megélt szoros egységkapcsolat is segíti, hogy a pápával együtt bátran és az igazságban nézzenek szembe az Egyház szenvedésével.

Püspökként élni változó világunkban: Christoph Hegge, münsteri segédpüspök az „élni” szóra helyezte a hangsúlyt. A hiteles evangéliumi élet, a mindenkit felemelő nyitottság személyes példáit hallhatták tőle a püspökök.

Piero Coda professzor, a Sophia Egyetem rektora, a Nemzetközi Teológiai Bizottság tagja „A szinodális egyház” címmel tartott előadást. Az apostoli zsinat példáját említette, aztán az utóbbi pápákat, akik közösségi lelkiségre hívják az egyház minden tagját. Előremutató és a püspökök mindennapi gyakorlatába is sok fényt hozó gondolatokat vetett fel.

Ferenc pápa nemrég azt mondta a mozgalmakkal kapcsolatban, hogy „az Egyház akkor fog növekedni a Szentlélekhez való hűségben, ha megtanulja ... félelem nélkül, és egyben komoly megkülönböztetéssel befogadni mindig friss újdonságát”. Ennek szellemében a püspökök áttekintették, hogy Chiara Lubich karizmája, az egység lelkisége hogyan járul hozzá ennek megvalósulásához.

Chiara Cuneo és Andrej Stefančič a Fokoláre Mozgalom felelősei három fiatalal együtt beszámoltak a fiatalokról szóló szinodus gyümölcseiről és a kitűzött irányokról.

A résztvevők a fő hangsúlyt a megosztásra, a párbeszédre, a testvéri beszélgetésekre helyezték, és a Feltámadt Jézus öröme sugárzott közöttük az Eukarisztia ünneplésekor. ///

Reskovits Ágnes

Fésűs Évára emlékezünk

Életének 93. évében, 2019. február 21-én elhunyt Fésűs Éva, Kossuth-díjas meseíró, költő. Cegléden született, Kiskunhalason nevelkedett, majd 1950-es házasságkötése óta Kaposváron élt és alkotott. Meseíró pályafutása rádiójátékokkal kezdődött az ötvenes években, majd a televízió számára írt forgatókönyveket (*A palacsintás király*, *Csaló az üveghegyen*). Később a rádiójátékokat kezdte átdolgozni mesékké és így jelentek meg sorra kötetei (*Csupafül*, *Az ezüst hegedű*, *Tapsikáné fülönfüggője*), melyek aztán számos kiadást mértek. Generációk nőttek fel a meséin. Nem hivatásos meseíróként dolgozott, gyors- és gépírói munkája és három gyermeke nevelése mellett szabadidejében vállalta az írás fáradalmait, mintegy misszióként. Ő maga így vallott erről, amikor 2004-ben Kaposvár díszpolgári címmel tüntette ki: „...bizonyosságot nyert, hogy jól döntöttem, amikor egyik hivatásomul a meseírást választottam. Olyan meseírást, ami nem valamiféle hobbi, hanem minden játékos szépsége, tarkasága mellett fontos nevelési eszköz, és része lehet a gyermekirodalomnak. Amit csak szívvel-lélekkel lehet vállalni.” Kevéssé ismert, hogy felnőttekhez szóló verseket is írt, igaz ezeket csak későn, szerkesztői unszólásra engedte kiadni. Emlékére álljon itt egy rövid, de megrázó verse, melyben mély hite is megmutatkozik.

Ragozás a világ legnehezebb nyelvén

*te szeretsz engem – én is szeretlek
te nem szeretsz – én akkor is szeretlek
te megütöttél – én megsimogatlak
te elárulsz – én soha ki nem adlak
te gyűlölködsz – én elvisellek téged
te ártottál nekem – én imádkozom érted ///*

Csíkné Sisák Zita

signs.adventistchurch.com

Globális ügy: a Föld napja

A környezetvédelemmel kapcsolatos világnapok sorában a legrégebbi a Föld napja: 1970 óta szervezik meg minden év április 22-én (idén ez épp húsvéthétfőre esik). Az első alkalommal rögtön több mint 20 millióan csatlakoztak a kezdeményezéshez az Amerikai Egyesült Államokban.

Ekkor elsősorban tiltakozó megmozdulásokból állt a rendezvény, melyek igyekeztek felhívni az akkor még e kérdésben eléggé tájékozatlan közvélemény és a döntéshozók figyelmét a környezet megóvásának fontosságára. Később, 1990-ben jött létre a Föld napja Hírközpontja, mely célul tűzte ki, hogy globálissá tegye a mozgalmat, mely mára valóban világméretűvé nőtt: a szervezők adatai szerint az elmúlt időszakban 192 országból évente körülbelül egymilliárd ember fejezte ki részvételi szándékát valamilyen kapcsolódó rendezvényen. Ez az emberiség teljes lélekszámának majdnem 15%-át jelenti, ami tekintélyes szám.

Nem meglepő, hogy a szervezők örömmel hirdetik, hogy a legnagyobb globális megmozdulást sikerült létrehozniuk. A Föld napja igazi „civil” kezdeményezés, de a célja nem a szembenállás, hanem a minél szélesebb körű együttműködés. Ezzel összhangban az utóbbi években a meghirdetés része lett annak leírása is, hogy a hétköznapi emberek akcióin túl a Föld napja „a cégek és a kormányok számára alkalom arra, hogy elköteleződjenek a fenntarthatóság mellett, a vallási vezetők pedig, Ferenc pápát is beleértve, Isten legnagyszerűbb teremtményeinek, az embernek, a biológiai sokféleségnek és bolygónknak védelmével csatlakoznak hozzá”. ///

Nobilis Márió

Forrás: www.earthday.org

újváros 2019/2. március–április

„Velem tettétek”

Az evangéliumi szeretet azt kívánja, hogy *Jézust lássuk a testvérben*, amint Ő mondta az utolsó ítéletről: Éhes voltam és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom... Erre megkérdezik az igazak: Uram, mikor láttunk éhesen, hogy enned adtunk volna, vagy szomjasan, hogy innod adtunk volna? ... Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek. (Vö Mt 25, 35–40)

A szeretet művészete tehát azt kéri tőlünk, hogy Jézust lássuk a másikban, higgyük, hogy minden felebarátban ott van Jézus, mert ő úgy veszi, hogy vele tettük a jót vagy a rosszat, amit embertársunkkal tettünk.

Reggeltől kezdve

Szerethetjük Jézust a családtagjainkban is, akiknek jó reggelt kívánunk, akikkel talán együtt mondjuk el a reggeli imát és együtt fogyasztjuk el a reggelit.

Szerethetjük Jézust a nap folyamán a felebarátainkban: a katedrálisban az iskolában, ahol tanítunk, a boltban a pultnál vagy a bankban az ablaknál, ahol dolgozunk... Szerethetjük a felebarátunkat otthon is úgy, hogy Jézust látjuk benne, akkor is, amikor port törölünk, söprünk, mosogatunk vagy bevásárolni megyünk.

Szerethetjük Jézust akkor is, amikor megírunk egy levelet, felhívunk valakit telefonon, megtartunk egy találkozót, részt veszünk egy összejövetelen, megírunk egy cikket. Szerethetjük a felebarátban Jézust, amikor imádkozunk. Mindig megvan ez a csodálatos lehetőségünk. Gondoljuk csak el, Ő minden pillanatban ezt mondja: „velem tetted”. ///

Chiara Lubich: A szeretet művészete.

Új Város, Budapest, 2006. 87. és 91. o.

Jézust szeretni a felebarátban

Elmélkedések a szeretet művészetéről
Chiara Lubich nyomán

Sorozatunkban arra keressük a választ, milyen kérdésekkel szembesül, milyen nehézségekbe ütközik az, aki nekivág, hogy életre váltsa a szeretet művészetét. Klaus Hemmerle (1929–1994) egykori aacheni püspök elmagyarázza, mit jelent az, hogy „Jézust szeretem a másikban”. Semmiképpen sem azt, hogy mintegy eszközként használjuk testvérünket, hogy Istenhez eljussunk, hanem hogy Jézust látva benne, valóságos emberi méltóságát hangsúlyozzuk.

„Amit egynek tettetek a legkisebbek közül, nekem tettétek” (Mt 25,40): ez az ige megmutatja, ki tulajdonképpen az ember, mi a legbensőbb valósága. Nem kisebb botrány így értelmezni az embert, mint amikor Jézus azt állította magáról, hogy ő Isten fia. Az ember saját szabadságának, önazonosságának és különlegességének a nevében ennek ellenére fellázadhat az ellen, hogy Jézussal azonosítsák. Hiszen azt akarja, hogy önnönmagáért szeressék, azért, amilyen, és nem akar Jézus egyfajta maszkjává válni. Attól fél, hogy a többlétszeret, amit a Jézus iránti szeretet nevében kap, tulajdonképpen nem őt magát veszi figyelembe, és megfosztja attól a szeretettől, amire vágyik, és amire szüksége van.

Isten képmása

Ha valaki Jézust szeretve a felebarátjában elhanyagolja a másikat mint személyt, akkor elhanyagolja Jézust is. Aki pedig úgy véli, hogy ha a másik emberben Jézus jelenlétét ismerjük fel, akkor lekicsinyeljük magát az embert, valójában nem értette meg, mit jelent Jézus jelenléte a felebarátban. Mivel Jézus azonosult az emberrel, maga

hallgatta, hanem azért, mert Isten visszavonhatatlan módon fiává fogadta őt.

Természetesen az ember Isten kegyelme által részesedik az isteni életben, ha hagyja azt magába hatolni, és a hit melletti tudatos döntése által, mely a Jézus nevében való keresztségben valósul meg. Jézushoz nem automatikusan tartozunk. Amikor egy gyermek világra jön, Krisztus már magához emelte életét és halálát, bűneit és tévelygéseit: minden benne foglaltatik

Krisztus életében és halálában, aki életét

adta minden emberért. Ezért találkozunk minden felebarátban Jézussal.

Különösen a legkisebbekben, azokban, akik látszólag legtávolabb vannak tőle, akikben az Isten arca a leghomályosabb. Hogyan is? A kereszten, amikor Jézus átélte Istentől való elhagyatottságát, és egészen bűnné vált (2Kor 5,21), azonosult mindennel, ami távol van Istentől, ami leginkább ellentétesnek tűnik Vele. Csak amennyiben felismerjük Krisztust a felebarátban, és mindenkinek megadjuk azt az emberi szeretetet, ami osztatlanul fordul a felebarát és Krisztus felé, akkor fedezheti fel Jézussal a felebarát saját személyiségét, hozzá való közelségét és azt, hogy Ő már mindent magára vett. ///

Forrás: **Klaus Hemmerle: Offene Weltformel. Neue Stadt, 1970. 31–33.**

Fordította: **Paksy Eszter**

Isten azonosult vele, aki a Szeretet. A szeretet azonban nem egy olyan jellegű önmeghatározás, ami felemészti és megsemmisíti a másikat, hanem valami olyan, amit ajándékozunk, és az önátadás által felkínáljuk a másinak annak szabadságát, hogy önmaga legyen. Jézus nem hagy engem egyedül. Ő mellettem áll, elfogad olyannak, amilyen vagyok. Ami engem érint, Őt is érinti. Én önmagam maradok, sőt azért válok önmagammá, mert nem maradtam egyedül. Krisztus misztériuma minden ember misztériuma. Mit jelent az életem annak, akivel találkozom, és mit jelent nekem? A többiekkel kapcsolatban azt jelenti, hogy sohase csak egy láncszemmel, a gépezet egy fogaskerekével van dolgom, sohase egy számmal találkozom a világon élő számtalan ember közül. Mindannyiszor, amikor egy emberi arc van előttem, Istennel találkozom, feltétel nélküli valóságában, és azt a hangot hallhatom, mely minden ember feje fölött újra csak azt mondja, amit Jézusról mondott a Színeváltozáskor: „Ez az én szeretett fiam!” (Mk 9,7).

Kivétel nélkül

Az ember nem bújhat ki saját méltóságából. Még ha bűnöző vagy gazember is, soha nem tekinthetem javíthatatlan esetnek. Minden emberben Krisztussal találkozom, nem azért, mert jó, vagy mert megérdemli, és nem is azért, mert élete során az isteni tanítást

MÁRCIUS

„Legyetek hát
irgalmasok,
amint Atyátok
is irgalmas.”

(Lk 6,36)

Újraszöni a kapcsolatokat

Lukács elbeszélése szerint Jézus, miután meghirdette tanítványainak a boldogságokat, arra a gyökeres fordulatra hívja őket, hogy testvérként szeressenek minden embert, még akkor is, ha az ellenségükről van szó. Jézus jól tudja, és el is magyarázza, hogy azért vagyunk testvérek, mert egyetlen Atyánk van, aki mindig gyermekei elé siet. Kapcsolatba szeretne lépni velünk, felelősségre hív, de ugyanakkor szeretetével kísér, gyógyít és táplál minket, anyai együttérzéssel és gyengédséggel fordul felénk. Isten irgalmas, személyesen fordul oda minden emberhez, bármilyen törekeny legyen is, sőt, előnyben részesíti azt, aki az út szélére szorul, akit kizárnak, vagy visszautasítanak. Az irgalmas szeretet teljesen be tudja tölteni a szívünket, és aztán kiárad a többiekre, a szomszédokra ugyanúgy, mint az idegenekre, vagy a körülöttünk élő emberekre. Mivel Isten gyermekei vagyunk, hasonlíthatunk rá abban, ami rá jellemző: ő szeret, befogad és ki tudja várni, mikor jön el az alkalmas pillanat a másiknál.

Sajnos a személyes életünkben és a körülöttünk élő társadalomban is egyre inkább féktelen versengést tapasztalunk, kölcsönös gyanakvást, alaptalan ítélkezést, a másiktól való félelmet. Felgyülemlik a harag, ami összecsapáshoz, háborúhoz vezet.

Mi, keresztények haladjunk határozottan az árral szemben és tegyünk tanúságot: legyünk szabadok önmagunktól és a körülményektől, és kezdjük el újraszöni az elszakadt vagy széthullott kapcsolatokat a családjunkban, a munkahelyünkön, a plébániánkon vagy a pártunkban, a politikában.

Ha rosszat tettünk valakinek, kérjünk bátran bocsánatot és menjünk tovább. Ez nagyon elismerésre méltó tett.

Ha pedig valaki tényleg megbántott bennünket, próbáljunk megbocsátani neki, készítsünk neki újra helyet a szívünkben, lehetővé téve számára, hogy begyógyítsa a sebet.

Mit is jelent a megbocsátás?

„A megbocsátás nem felejtés [...] nem gyengeség [...], nem azt jelenti, hogy nem tulajdonítunk jelentőséget annak, ami súlyos, vagy jónak mondjuk azt, ami rossz [...], nem

közömbösség. A megbocsátás az értelem fényével szabadon akart tett, ami azt jelenti, hogy elfogadjuk a testvért úgy, ahogy van, annak ellenére, hogy rosszat tett velünk, mint ahogy Isten is elfogad bennünket bűnösöket, hibáink ellenére is. A megbocsátás azt jelenti, hogy nem válaszolunk sértéssel a sértésre, hanem Pálra hallgatunk: »Ne engedd, hogy legyőzzön a rossz, inkább te győzd le a rosszat jóval.«^{1 2}

Ilyen nyitott szívet nem lehet rögtönözni. Mindennapos gyakorlatozás eredménye ez, folyamatos növekedés istengyermeki mivoltunkban, de főleg az Atya ajándéka, amit tőle lehet és kell kérnünk.

Egy fiatal fülöp-szigeteki lány meséli: „Még csak tizenegy éves voltam, amikor megölték az apukámat, de nem szolgáltattak nekünk igazságot, mert szegények voltunk. Felnőve jogot tanultam, mert édesapám haláláért elégtételt szerettem volna kapni. Istennek azonban más volt a terve velem. Egyik kollégám meghívott egy találkozóra olyan emberek közé, akik komolyan élék az evangéliumot, amit én is elkezdtem.

Egy napon arra kértem Jézust, tanítson meg konkrétan is megélni az igéjét: »Szeressétek ellenségeiteket«, mert úgy éreztem, hogy még fogva tart a gyűlölet azok iránt az emberek iránt, akik végeztek édesapámmal. Másnap a munkahelyemen összehaláloztam a banda vezérével. Mosolyogva köszöntem neki, és megkérdeztem tőle, hogy van a családjá. Ez zavarba ejtette, de engem még inkább, amiatt, amit tettem.

Oldódni kezdett bennem a gyűlölet, és lassan átalakult szeretetté. De ez még csak az első lépés volt: A szeretet találékony! Arra gondoltam, hogy a banda minden tagjának meg kell bocsátanunk. Bátyámmal elmentünk meglátogatni őket, hogy helyreállítsuk a kapcsolatot velük, és tanúságot tegyünk Isten szeretetéről irántuk! Egyikük bocsánatot kért tőlünk azért, amit tett, és kérte, hogy imádkozzunk érte és a családjáért.”

Letizia Magri

Fordította: Reskovits Ágnes

¹ Vö. Róm 12,21

² Vö. Ch. Lubich, *Costruire sulla roccia*, Città Nuova, Roma 1993⁴, p. 56.

Az első lépés

Ki sem látok a munkából. A rendes teendőim mellett bevállaltam ideiglenesen egy másikat is, és a nyakamon még egy rendezvény, ahol a hangosítást kellene megoldanom. Szerencsére nem egyedül, de mégis úgy érzem, hogy túl sok a felelősségem. „Fogadjátok szelídséggel a belétek oltott tanítást” – mondja az életige. (Jak 1,21)

Na nézzük csak, ebben a koncertnyi hangzavarban, ami ebben a pillanatban bennem van, megtalálom-e a szelíd hangokat is, netán a csendet?

Hívnom kell valakit telefonon, hogy tájékoztassam az aktuális szervezés utolsó fejleményeiről. Aztán ő kezd beszélni. Előjönnek a gondoljai, és nem is egy. Hallgatom. Ez már a megtalált szelíd csönd világa. Lassan átadja magát a felszabadító közlésnek, ahol kimondhatja magából a felgyülemlett feszültséget, és persze mindjárt meg is könnyebbül. Már nevetünk... Hogy megoldottunk-e valamit, nem tudom, de a lelkünk megváltozott, és az minden megoldás első lépése.

B. Sándor – Kolozsvár

„Az igazságosság jegyében”

Egyik este hazafelé tartottam a trolin. Elég késő volt már. Felszállt egy fáradt anyuka négy eleven kisfiúval és egy iskolatáskával. A két nagyobb gyerek kisiskolás korú, a két kisebb talán óvodás lehetett. Utóbbiak nagyon egykorúnak tűntek, és igen hasonlóak voltak, megkérdeztem őket, ikrek-e. Az anyuka bágyadtan, de kedvesen felelte, hogy nem. Csak nagyon sűrűn születtek egymás után, mind a négyen. Látszott rajtuk, hogy szerény körülményeik lehetnek, s arra gondoltam, valamit tennem kellene értük *az igazságosság jegyében*. Pénzt biztosan nem fogadnának el így ismeretlenül. Is-tennek hála, eszembe jutott, hogy fél órával korábban épp négy szelet csokoládét vásároltam, saját családomban terveztem kiosztani. Megkérdeztem az anyukát, elfogadná-e ezeket a fiúk részére vacsora utánra. A fiúk szeme felcsillant, ő pedig meghatódva mondott igent.

Cs. Erika – Budapest

Prédikálás helyett meghallgattam őket

Egyik pénteki nap a szünetben megkértem hittanosaimat, hogy „varázsoljanak” hangot a laptopra, mert nem működött. Elkezdtek megszerelni, de nem együtt dolgoztak, hanem versengve, ezért jól összeveszttek.

Elkezdtek egymást minősíteni. Nem szóltam bele, de közben becsöngettek, és az órán is folytatták egymás piszkálását. Ez odáig fajult, hogy nem lehetett órát tartani. Ilyen még nem volt náluk. Eszembe jutott az életigéből, amit óra előtt elolvastam a templom ajtaján:

„...személyesen hozzá tudunk járulni, hogy életre keljenek a sérült kapcsolatok.”

Azt is éreztem, hogy most nem kell elkezdenem „prédikálni”, hogy mi a helyes viselkedés, mert tudják ők jól, csak most nem tudják azt választani. Csupán szeretnem, befogadnom kell őket még jobban. Annyit mondtam csak, hogy szomorú vagyok a kialakult helyzet miatt, és megkérdeztem őket is, ki hogy érzi magát, milyen volt a hetük.

Kiderült, hogy a „fő rendbontó” nagyon fáradt. Eme rövid „megállás” után béke lett. Döbbenetes volt, mintha nem is lett volna előtte veszekedés. Ugyanúgy lehetett tartani az órát, mint általában.

„Követnünk kell a lelkiismeretünk hangját, mely mindig arra készlet, hogy a jó útját válasszuk, és ne a rosszét.” Ennek kapcsán beugrott, hogy az óra végén mondjam el a gyerekeknek, hogy nagyon örülök, hogy tudták a jót választani, és abbahagyták a veszekedést. A „fő rendbontót” külön megdicsértem, hogy tudott újakezdeni. Mosolyogva köszöntünk el egymástól.

V. – Budapest

ÁPRILIS

„Ha tehát én,
az Úr és Mester
megmostam
lábatokat, nektek
is meg kell
mosnotok egymás
lábát.”

(Jn 13,14)

Szolgálva szeretni

János evangélista a lábmossást helyezi középpontba, amikor a Jézussal töltött utolsó órákra emlékezik. Az ókori Keleten ezt a feladatot általában rabszolgák végezték, a poros utakon érkező vendéget részesítették benne a szívélyes fogadtatás jeleként. A tanítványok éppen ezért először tiltakoznak, és visszautasítják Mesterük gesztusát, de ő aztán elmagyarázza:

„Ha tehát én, az Úr és Mester megmostam lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát.”

János ezzel a jelentőségteljes képpel feltárja előttünk Jézus egész küldetését: Jézus az Úr és Mester belépett az emberiség történelmébe, hogy minden egyes emberrel találkozzon, hogy szolgáljon és elvezessen bennünket az Atyával való találkozáshoz. Jézus egész földi élete során napról napra levetette nagyságának minden jelét, és most arra készül, hogy életét adja a kereszten. Arról beszél tanítványainak, amit örökösen hagy nekik, ami leginkább a szíven fekszik:

„Ha tehát én, az Úr és Mester megmostam lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát.”

Világos és egyszerű a meghívás, mindannyian fel tudjuk fogni, és azonnal gyakorlatra is tudjuk váltani minden helyzetben, bármilyen társadalmi és kulturális környezetben élünk is.

Jézus élete és szavai által föltárta a keresztényeknek Isten szeretetét, ezért ők „adósai” a többi embernek: utánozniuk kell Jézust a testvérek befogadásában és szolgálatában, hogy ők maguk is hirdessék a Szeretetet. Jézushoz hasonlóan először konkrét szeretettel, azután pedig reményt és barátságot sugárzó szavak is kísérhetik tetteiket. Tanúságtételünk annál hatékonyabb lesz, minél inkább odafigyelünk a szegények ingyenes szolgálatára, és óvakodunk a

szolgalelkűségtől a vezetőik vagy befolyásos emberek irányában.

Az összetett és tragikus helyzetekben is, amelyek kicsúsznak a kezünkől, tehetünk valamit azért, hogy a „jó ügyét” szolgáljuk. Ne féljünk nagylelkűen, felelősséggel belemerenni ezekbe a helyzetekbe, és ne várjunk viszonzást.

Jézus nem csak személyes tanúságtételünket kéri ott, ahol élünk, hanem a közösségi tanúságtételt is, mint Isten népe, melynek alaptörvénye a kölcsönös szeretet.

„Ha tehát én, az Úr és Mester megmostam lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát.”

E szavak után Jézus így folytatja: „Példát adtam, hogy amit én tettem, ti is tegyétek meg... Ha ezt megértitek, s tetteitekben ehhez igazodtok, boldogok lesztek.”¹ Chiara Lubich így magyarázta az evangéliumnak ezt az igéjét: „...boldogok lesztek.» Egy más szolgálat, a kölcsönös szeretet, amelyet Jézus ezzel a zavarba ejtő gesztussal tanít, egyike az általa hirdetett boldogságoknak. [...]

Hogyan éljük hát ezt az ígét a hónap folyamán? Jézus követése, utánzása nem azt jelenti, hogy szolgálai ismételjük az Úr mozdulatait, még akkor sem, ha ragyogó és felülmúlhatatlan példáját mindig szem előtt kell tartanunk.

Jézust követni annyit jelent, mint megérteni, hogy kereszténységünknek akkor van értelme, ha a többiekért élünk, ha úgy fogjuk fel létünket, mint testvéreinknek végzett szolgálatot, ha egész életünket erre az alapra helyezzük.

Ha így élünk, megvalósítjuk azt, ami leginkább Jézus szíven fekszik, így rátalálunk az evangélium lényegére. Így igazán boldogok leszünk.”² ///

Letizia Magri

¹ vö. Jn 13,15-17.

² C. Lubich, Az élet ígéje, 1982. április

Újratervezés

Az egyik barátnőmmel már december óta tervezzük, hogy elmegyünk kettesben a Madáchba megnézni a Mamma Mia című musicalt. A jegy elég drága, és nem is nagyon lehet kapni. Az iskolánkba szokott járni egy színházi jegyárús, akit megkértem, hogy az egyik hétvégére próbáljon nekem két jegyet szerezni, hátha sikerül. Néhány nap múlva hívott is, hogy két helyre van két-két jegy, az egyik drágább, a másik olcsóbb, fele annyiba kerül. Nagy örömmel hívtam a barátnőm, hogy sikerült jegyet szerezni, melyik legyen, az olcsóbb vagy a drágább? Neki az olcsóbb jobb lenne – mondta –, aztán hozzátette, hogy igazából két jegyre lenne szüksége, mert nem egyedül jönne. Picit megálltam, hiszen abban maradtunk, hogy ez egy csajos este lesz, tudunk beszélgetni, kikapcsolódni. Emlékeztettem, hogy nem ebben állapotunk meg. Ő nem tudta mi legyen, mert már megkérdezte a barátját, és egyeztettek időpontot is. Beszélgettünk, tanakodtunk, most akkor tulajdonképpen én el sem tudok menni, mert nincs kivel. A férjem nem szereti a zenés, sokat ugrálás előadásokat, és nem szeretném ilyen helyzetbe hozni, hogy most kényszerből el kelljen jönnie velem. A jegyeket meg le kellett már foglalni,

mert a jegyárús nem tudja sokáig tartogatni. Barátnőm nem tudott dönteni, azt kérte, estig várjunk. Így lefoglaltam mind a négy jegyet. Valami majdcsak lesz. Sikerült elfogadnom, és „újraterveznem” Isten terve szerint, és ezzel szeretni a barátnőmet. Próbáltam elhívni másik két barátomat, de senkinek se volt jó az időpont, meg drága is volt a jegy. Ezeket is elfogadtam, de csalódottnak és tehetetlennek éreztem magam, mintha kezdene esteledni a szívmemben, ám valahogy mégis élt bennem a bizonyosság, hogy erre az előadásra tudok szerezni még valakit magam mellé. Ott pisláskolt bennem a fény és a béke. Este elmeséltem a férjemnek, hogy ez nekem milyen nehéz, így már nincs is kedvem elmenni. Azt javasolta, hogy gondoljak bele a barátnőm helyzetébe, Ő most szerelmes, a kapcsolatuk elején járnak, és érthető módon a barátjával szeretne jönni. Ez sokat segített, sikerült legyőzőnöm a neheztelést, mert tényleg örülnöm kellene, hogy a barátnőm boldog. A férjem pedig végül felajánlotta, eljön velem a musicalre! Így végül egy kellemes estét tölthettem el a férjemmel, és barátnőm is a párjával.

L. Judit – Budapest

Fohászok

Az életigében az elmúlt hónapban leginkább az Istenre hagyatkozásra figyeltem. Vizsgaidőszakom volt, munkám és építkezés mellett, így be volt táblázva szinte minden percem. Speciális időszakot jelentett ez, nem a hosszú elmélkedések kaptak helyet, más módot kerestem az imára, fohászok formájában. Az ágyam melletti polcon jövet-menet rápillantottam az életigére, a Lélek gyümölcseire, amik közül kiemelkedett számomra a béke. Azt tapasztaltam meg, hogy ugyan se a vizsgaidőszaknak, se a tanévnek nincs még vége, a Mennyei Atya a körülményektől függetlenül elhalmoz azzal az ajándékkal, amire a leginkább rászorulok.

P. Éva – Kecskemét

A legtöbb én magam vagyok

Egy komám kórházba került. Eldöntöttem, hogy naponta meglátogatom. Nem vittem semmi tárgyi dolgot, csak magamat, mert arra gondoltam, adok azt, amit a helyzet kér: meghallgatást, időt, támaszt, lendületet, bevásárlást, stb. Ugye ismerős? Tegnap például a csomagjaival állt a bejáratnál, mert hirtelen hazaengedték. A biciklim kormányára feltettük mind a négy szatyrárt, és vidáman elbeszélgettünk hazáig. Örvendtem, hogy a Jóisten használt, hogy segítségére lehessenek.

P. – Erdély

Mohamed, aki maga volt a csoda

Szokatlan és lenyűgöző történet egy muzulmán fiú és egy keresztény család barátságáról. Két távoli világ, két eltérő életstílus, két különböző vallás, melyek a kölcsönös szeretetben eggyé válnak és egyesítik közösségeiket is.

► Salvatore D'Antona //

”

**A hit
megmutatta,
mi is
valójában: a
mások iránti
szeretet.**

„Megtanultunk madárként repülni, tudjuk, hogyan ússzunk halként a tengerben, de nem tanultuk meg a legegyszerűbbet, hogyan éljünk együtt testvéri módon.”

Az olaszországi Pescara-ban élő Francót és Graziellát megérintették az ifjabb Martin Luther King szavai, és nem csak egyszerűen megosztották az interneten, hanem elhatározták, hogy ezt meg is valósítják az életükben.

Talán apró körülmények sorozatának véletlen egybeesése változtatják meg az életünket. Vagy netán valami varázslat? Franco Di Biase a Fokoláre Mozgalom gyermekprogramjainak kedvéért kezdett el bűvészkedni. Egy karácsonyi ünnepség alkalmával a pescarai menekülttáborban egy kártyajáték és a varázskalap mellett találkozott Mohameddel. Mohamed 18 éves volt, súlyos limfómával kezelték. Szíve, melyet millió rákos sejt vett körül, Allahhoz könyörgött.

Emlékeiben kutatott anyja és bátyjai után, akiket a nagybátyja kegyetlenül elrabolt. Lélekben Elefánt-csontpart korábbi fővárosa, Abidjan zsúfolt utcáit járta, újra látta meghalni apját, akit egy demonstráción öltek meg, és a látta a nagybátyját visszatérni,

hogy elrabolja őt a és kishúgát egy ismeretlen országba.

Kimerült volt a kemoterápiától. Látta magát, ahogy kétségbeesetten próbál hazatérni, ez az egyetlen vágya volt, ám az ebola és a háború miatt a határt lezárták, nem engedték át. Visszaűzték a sivatag tengerébe, mint Odüsszeuszt.

Öt éven át bolyongott a sivatag dűnéi között, édesanyját keresve. Ekkor két kéz segítőn egy gumicsónakba tette, amely azonban a tenger közepén váratlanul megállt – tele gyerekekkel, anyákkal és öregekkel. Az olasz tengerészeti őrhajója mentette meg őket, Mohamed Lampedusára, majd Pescara-ba került. Ekkor derült ki, hogy az immunrendszere erősen legyengült.

Franco megtehetette volna, hogy egy bűvésztárral kifejezi együttérzését, vállon veregeti a fiút, és folytatja megszokott életét. Ám Franco más trükköt talált ki: kitárta otthona ajtaját és családjába fogadta Mohamedet. Figyelmen kívül hagyhatta volna a fiút és fájdalmas történetét, de ehelyett beleszőtte életét a saját sorsába. Mohamed elfogadta Francót és családját, és az ő szemükön keresztül megismerte a plébániájukat, az ottani

Az elefántcsontparti

Mohamed az olasz Di Biase

család részévé vált.

híveket és a Fokoláre Mozgalom fiataljait. A fiút megérintette Chiara Lubich üzenete, hogy azt keressék a különböző vallások követői, ami összeköti őket, ne pedig azt, ami szétválasztja.

Franco, Graziella és gyermekeik kézen fogva vezették Mohamedet betegsége nehéz útján, mely néha kevesebb, néha több fájdalommal járt. Megmutatták neki mély keresztény hitüket, ugyanakkor tiszteletben tartották a fiú szenvedélyes muzulmán hitét.

Amikor végre sikerült kapcsolatba lépniük Mohamed édesanyjával, az afrikai fiú elmondta neki, mennyi jóssággal veszik őt körül.

„Mi az, keresztény lettél?” – kérdezte tőle az édesanyja.

„Nem, anya, egy keresztény családnál lakom, akik hagyják, hogy muzulmánként éljek, étkezzem és imádkozzam. Elvisznek a mecsetbe, tisztelik a hitemet. Megtapasztaltam, hogy a keresztények úgy szeretik a felebarátaikat, ahogy a Koránban meg van írva. A keresztényeken keresztül újra fölfedezem az igazi muszlim lelkiséget.”

A plébánián közös imaestekre is sor került keresztények és muszlimok részvételével, a plébánossal és a helyi imámmal együtt. Franco és Graziella segítségével Mohamed vált az összekötő

kapoccsá. A fiú elérékenyülve köszönte meg mindenki testvéri szeretetét. Ezt egy békés nyár követte. Azonban augusztus végén tüdeje állapota rosszabbodott és vérmérgezést kapott. Az életveszélyes állapot miatt a kezelésre egy másik városba szállították. Francóék minden hétfőgőn odautaztak, hogy meglátogassák. „Szüksége van a családjára” – mondták nekik az orvosok. Alig egy hónap múlva egy szívroham végleg elvitte. A hit pedig megmutatta, mi is valójában: a mások iránti szeretet, minden más szabály fölött, a különböző elnevezések és felfogások fölött.

Ez vált világossá a temetésen a templomban, amikor keresztények és muszlimok egymás kezét fogva imádkozták el a Miatyánkot, majd a temetésen a mecsetben, ahol az imám és a plébános együtt imádkoztak egy fiú lelki üdvéért, aki egy rendkívüli utazást tett, hogy végre visszatérhessen természetes családjához, miközben új családra lelt az úton. Ez a történet nem egy szép mese, hanem az igazi megtestesült szeretet misztériuma. ///

Forrás: *Città Nuova* 2018/2.

Fordította: **Horváth Viktória**

Képes vagyok rá!?

Önbizalmunk útvesztői I.

► Smohai Máté

Hogyan őrizhetjük meg önbizalmunkat az elkerülhetetlen hibák és kudarcok ellenére?

”

„Leghatékonyabb módja önbizalmunk építésének, ha valóban jól felkészülünk.”

Pedig tudom

Kosarasként megfigyeltem magamon, hogy időnként olyan negatív, bizonytalan állapotban játszottam a mérkőzésen, hogy a már sokszor sikeresen végrehajtott legegyszerűbb dobásokat, például védő nélküli ziccereket is el-elrontottam. Mindezt annak ellenére, hogy válogatott kerettag voltam és a csapatomban én voltam az egyik legjobb kezű, legmegbízhatóbb dobójátékos. Ilyen rossz meccsek közben és után a körülöttem levőkhöz fordultam tanácsért (csapattársak, edzők, barátok, szüleim), de senki sem tudott hozzáértő módon segíteni vagy tippet adni. Ekkor indult el bennem a vágy, hogy a téma szakértőjévé váljak. Így lettem sportpszichológus.

Az élet más területein is bárkit érhet hasonló élmény: amikor egy iskolai felelés

során elakad a tanuló gondolatmenete, és olyan egyszerű, jól megtanult dolgok sem jutnak az eszébe, ami – normál helyzetben – ott van a fejében, vagy igen könnyen ki tudja következtetni. Ugyanez történik, amikor egy egyszerű beszélgetés közben zavarba jövünk, vagy a munkahelyen egy fontos szituációban – például a főnökünk jelenlétében – kellene jól érvelnünk, vagy akár ügyesen végrehajtanunk egy egyszerű feladatot. Az ilyen téthelyzetekben való helytállás némelyeknek egyáltalán nem jelent gondot, a legtöbb ember önbizalma azonban könnyen kibillen. Ezt az „önbizalmi mélyrepülést” akár igen apró dolgok is elősegíthetik: ha már a folyamat elején elrontunk valamit – az első dobást a meccsen, az első választ egy vizsgán –, melyek az élet természetes részei, mégis megkérdőjelezzük abbéli meggyőződésünket, hogy képesek

leszünk sikeresen kiállni az aktuális próbát. Hogyan lehet stabil önbizalommal, jó színvonalon helytállni téthelyzetben? A rossz hír, hogy a válasz nem magától értetődő. A jó hír viszont az, hogy az önbizalom, éppen mert változékony, igen jól fejleszthető.

Mi is az önbizalom?

A milliányi, bonyolultabbnál érthetlenebb definíció közül most a legnagyobb hasznunkra a következő meghatározás lesz: „bizonyos cselekvéssel vagy cél elérésével kapcsolatos olyan jellegű meggyőződés, hogy képesek vagyunk azt végrehajtani, elérni, függetlenül a körülményektől.” Elegendő lehet néhány tulajdonságunk, amire támaszkodhatunk: az intelligenciánk, tapasztalataink, erőnk, ügyességünk, hitünk vagy bármely talentumunk. A „bizonyos cselekvés vagy cél” is nagy jelentőséggel bír, hiszen legalább részben rajtunk múlik, hogy milyen cselekvést választunk és milyen célt tűzünk ki magunk elé. Több időt szeretnénk szánni a munkára? Vagy épp a családra? Szebb házat építeni a szomszédunkénál? Minden szempontból tökéletes szülők akarunk lenni? Tenni szeretnénk Isten akaratát, akiről úgy gondoljuk kiszámíthatatlan és követelődő? Vagy tenni szeretnénk, miközben világos számunkra, hogy Ő végtelenül szeret minket és a legjobbat akarja nekünk?

Ezek a kérdések sejtetik, hogy az önbizalmunkat, sőt már célkitűzésünket is befolyásolja, hogyan tekintünk önmagunkra, egymásra (testvérként vagy ellenfélként), hogy milyen a világnézetünk és az istenképünk.

De mitől alakulhat ki bennünk egy feladatról „a meggyőződés, hogy képesek vagyunk azt végrehajtani”? Ez sokszor nem is tudatos, egyszerűen csak érezzük, hogy menni fog. Hívóként az is növelheti a magabiztosságunkat, ha úgy

érezzük, Istentől kaptuk az adott helyzetet, feladatot – egy vendégfogadást, egy munkát, vagy egy új baba érkezését a családba –, és hisszük, hogy Őáltala képesek vagyunk jól végrehajtani. Az „Őáltala” jelenthet plusz kegyelmet, plusz képességet, vagy akár a meglévő képességeink kamatoztatását is. Mindezek mellett számos dolgot tehetünk, hogy magabiztosabbak legyünk. Ezeket vesszük most sorra.

Felkészül...

A legegyszerűbb és egyik leghatékonyabb módja önbizalmunk építésének, ha valóban jól felkészülünk. Bizonytalanok vagyunk, hogy jól fog-e menni egy értekezlet, egy fontos prezentáció vagy egy üzleti tárgyalás? Ha maximálisan jól felkészülünk, minden bizonnyal lényegesen magabiztosabban fogunk helytállni. Ez bár banálisnak hangzik, valójában egyáltalán nem az! Mit is jelent a maximális felkészültség? Először is elkezdhetjük időben, vagy megkésve. Továbbá felállíthatunk készülési tervet (amihez érdemes, vagy akár szükséges is lehet konzultálni a megfelelő emberekkel). Gondoskodhatunk arról, hogy olyan idegállapotban végezzük a munkát, ami valóban hatékony (ehhez lehet, hogy le kell mondanunk az esti facebook-ozásról,

youtube-ozásról, viszont érdemes megoldani a heti háromszori sportolást). Ezek mind építhetik a felkészültségünket. Az ezzel járó érzés nagyon jól stabilizálja önbizalmunkat, legyen szó sportversenyről, több állomásos külföldi utazásról, ingatlanvásárlásról, háztartásvezetésről, vagy akár gyereknevelésről. Adódhatnak azonban olyan helyzetek, amikor egyszerűen nincs időnk, lehetőségünk felkészülni (pl. egy váratlanul eléünk álló feladat kapcsán). Ilyenkor a legcélszerűbb olyan tényezőkre irányítanunk a figyelmünket, amelyekre a nem-ideális felkészültségünk ellenére is számíthatunk (barátaink, intelligenciánk, problémamegoldó képességünk, kedves kisugárzásunk). Könnyen beláthatjuk, hogy senki sem születik teljesen felkészültnek, ezért felesleges túl sokat várni magunktól a készülés kezdetekor. Ez egy hosszú távú építkezési folyamat. Bízhatunk benne, hogy a kitartó munka meghozza gyümölcsét. Ahogy a kosárlabdázás történetének legjobb hárompontos dobója, Stephen Curry fogalmazta meg: „amikor pályára lépek, teljes mértékben meg vagyok győződve róla, hogy én vagyok a legfelkészültebb mindabban, amit tennem kell az előttem álló mérkőzésen.” Fontos itt megjegyezni, hogy a mindennapi életben (pl. lakásvásárlás, házimunka, gyereknevelés) általában annyiból könnyebb dolgunk van, hogy nem mások ellenében kell bizonyítanunk felkészültségünket. Bár dönthetünk úgy, hogy szebb házat akarok, mint a testvéremé, ügyesebben akarom végezni a házimunkát, mint az ismerősöm, jobban akarom nevelni a gyermekem, mint az a család ott a játszótéren. De dönthetünk úgy is, hogy nem legyőzni akarok másokat, hanem élve a lehetőségeimmel, képességeimmel, az Isten akaratát figyelembe véve egyszerűen csak teszem a dolgomat. ///

A cikket a következő számunkban folytatjuk.

Cseréljük le a szemüvegünket!

„Azok az emberek, akik igazán szeretnek, folyamatosan megerősítenek az önmagadról szőtt legmerészebb gondolataidban.” **Neale Donald Walsch** gondolata nyomán a pozitív visszajelzések a fontosságáról.

► Visy Petra //

Egy párkapcsolatban, egy házasságban központi kérdés, hogy mit gondol rólam a másik: a személyemről, a tetteimről, a kinézetemről, a céljaimról, az elért eredményeimről, a családomról és még sorolhatnánk. Hajlamosak vagyunk rendszeresen monitorozni a párunk arckifejezését, rezdüléseit, a felénk mutatott gesztusait, a simogatások számát és minőségét, melyből következtetéseket vonunk le önmagunkra és a kettőnk kapcsolatára vonatkozóan. S szemlélődésünk olykor a „már biztos nem szeret / nem tetszem neki / nem vagyok elég jó neki / nem néz fel rám” és ehhez hasonló negatív következtetésekbe torkollik. Gondolatainkat persze sokszor múltbéli emlékek, tapasztalatok, jelenlegi élethelyzetünk kérdései, aktuális érzelmi-hangulati állapotunk befolyásolja. A probléma abban rejlik, hogy a bennünk keletkezett negatív gondolatainknak megfelelően reagálunk a párunkra, amit ő sok esetben nehezen tud értelmezni, nem tud hova tenni, hiszen nagy eséllyel egészen

más oka volt a félreértelmezett arckifejezésnek, a kevesebb simogatásnak vagy a visszahúzódásának. A kapott reakció pedig nála is elindíthatja a negatív gondolati köröket és már benne is vannak egy vitában vagy éppen egy nagy elhallgatásban, ami egymás bántását eredményezheti.

Magadról beszélj, ne a másiktól

Egy terápiára érkező pár férfi tagja elmondta, hogy felesége rendszeres kritikáitól úgy érzi, semmi nem jó, amit csinál. Hogy védje önmagát és a kapcsolatot, sok időt tölt az udvarukon található műhelyben. Ezt a magatartást a felesége úgy értelmezi, mintha nem szeretné már őt, hiszen amellet, hogy sosem mond neki szépeket, nem öleli át, nem viszi el vacsorázni, már nem is akar vele lenni. Nehéz utólag megállapítani, mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás, de tulajdonképpen nem is fontos. Annak felismerése és tudatosítása számít, hogy a pár tagjai

hatnak egymásra a kapcsolatban. A konkrét esetben végül kimondódott, hogy a nő csak el akarta érni a férjét, mert hiányzott neki, de ezt – gyakori helytelen módszerként – kritikával próbálta megtenni. Ebből azonban a férj nem azt hallotta, hogy a feleségének szüksége van rá, hiányzik neki, hanem hogy elégedetlen vele és nem elég jó számára. Ezzel senki sem szeret szembesülni, így inkább elvonult, a munkába temetkezett. A férfi távolléte fenntartotta a feleség hiányérzetét, ezáltal a kritikákat, ami pedig az egyre több műhelyben töltött órához vezetett. Ha a pozitív visszajelzések mentén indulunk el a megoldás útján és a „mit nem” helyett a „mit igen” szemüvegen keresztül tekintünk a párunkra, talán könnyebb kifejezni azt is, hogy mi az, ami hiányzik. „Büszke vagyok rád, hogy ilyen sokat dolgozol, tudom, hogy a családjukért teszed. De közben hiányzol nekem, örülnék, ha együtt töltenénk a délutánt, menjünk el sétálni és vacsorázni!” Ugyanígy, a másik fél részéről is előremutatóbb lenne: „Köszönöm, hogy türelmes vagy, amikor sokat dolgozom, tudom, hogy ilyenkor sok dolog hárul rád itthon. Szeretnék több időt veled tölteni, de gyakran úgy érzem, hogy erre neked nincs igényed. Nagyon szívesen elmennék veled moziba, vagy főzünk együtt egy finom vacsorát, a te paprikás csirkéd a kedvencem!” A beleszórt pozitív visszajelzésekkel könnyebb nyitott fülekre találni a saját szükségleteinkkel és hiányérzetünkkel kapcsolatban.

Ne csak pozitívan, hitelesen is

A rendszeres visszajelzés tehát fontos egy kapcsolatban. És miért ne fókuszálhatnánk a pozitívumokra? Figyeljük meg őt, a tetteit, a kinézetét, az aznapi értékeit, és a pozitív megállapításainkat osszuk meg vele. Megfigyelhetjük, hogy a kevésbé jól sikerült döntéseket, a meg nem tett lépéseket, a gyereknevelés sikertelen próbálkozásait szinte rögtön észre vesszük és jelezzük a másik felé. Ami alapvetően nem baj, de vajon a pozitívumokkal is ugyanígy teszünk? Rögtön megjegyezzük, milyen jól csinálta, mennyire büszkéek vagyunk rá, milyen szuperül néz ki? Nem tudom, ki mit válaszolna a kérdésre, jómagam érzékelem, hogy az utóbbiakat kevesebbszer mondom ki, és sokszor tudatosan kell törekednem rá, hogy megtegyem. De megéri. Hiszen egyrészt megerősítést ad a párunknak, egy

utat mutató lámpás lehet önmaga, saját erősségei útján, másrészt pedig, ha adunk, nagy eséllyel kapni is fogunk pozitív megerősítést. Böszörményi-Nagy Iván családterapeuta szerint a párkapcsolatok minősége és sikeressége nagyban függ az adás-kapás egyensúlyától, amiben fontos tényező, hogy az tud adni, aki maga is kap.

A dicséret mindig jól esik, de fontos, hogy hiteles is legyen. Gondoljunk csak bele, hogy a minden nap elhangzó „szia! mi újság?” kérdés mögött sokszor nem valódi érdeklődés áll. Ugyanígy lehet ez a dicsérettel is. A minden nap elhangzó „ügyi vagy”, „jó voltál” persze több, mint a semmi, de érdemes ennél pontosabban fogalmazni, aktuális helyzetekre vonatkoztatni a megerősítő, elismerő szavakat. „Ma olyan érett és kitartó voltál, amikor a fárasztó nap után olyan türelmesen kezelte a fiunk kirohanását!” „Ma nagyon csinos voltál abban a kék ruhában, látszott, hogy jól érzed magad a bőrödben!”

Gyakorlat teszi a mestert

Érdemes tehát napi vagy heti szokássá alakítani a pozitív visszajelzéseket egymás felé, vagy akár az esti elalvás előtt kölcsönösen elmondani a másiknak: ma különösen szép voltál / ma nagyon bátor voltál / szuperül csináltad a gyerekkel és így tovább. Van, akinek nehéz szavakkal kifejezni ezeket az érzéseit. Könnyen beleesünk abba a hibába is, hogy magunkban ugyan megállapítjuk, de ki már nem mondjuk a párunknak; mert nem tartjuk fontosnak, mert kellemetlenül éreznénk magunkat tőle, mert nem szokás ez közöttünk, mert nem találjuk rá a szavakat. Ami jó hír, hogy mindez tanulható, gyakorolható. Csak tudatosan kell dolgoznunk rajta: megtalálni a számunkra működőképes *hogyan*-t és a párunk számára jól eső *miként*-et. Ha az elején nehezebb leülni és szemtől-szemben elmondani, akkor le is írhatjuk. Egy párnán hagyott cetli, egy hűtőszekrényre tűzött papírka, egy szendvics mellé csomagolt dicsérő levél vagy akár egy messenger üzenet is segíthet a szokás kialakításában. Cseréljük le a szemüvegünket, amivel a párunkat nézzük és emlékeztessük magunkat többször, miért is értékes számunkra, miért kötöttük össze vele az életünket! Higgyük el, ott van az, csak újból és újból meg kell tanulnunk meglátni! ///

”

*A dicséret
mindig jól
esik, de fontos,
hogy hiteles is
legyen.*

A szerenád

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy legény. Ez a legény becsületes foglalkozását tekintve zenész volt, muzsikos, és volt neki egy csodaszép mesterhegedűje. Szép barna, fényesre lakkozott hangszer volt, áramvonalas testtel, karcsú nyakkal és szépen ívelt csigával. Faragása, csiszolása mestermunka volt. Húrjait nem régen cserélte, így azok is friss, üde csengésűek voltak. A legény nagyon ragaszkodott hegedűjéhez, magával vitte mindenhova, ahová ment.

Egyik reggel az ifjú muzsikos a piacon járt. Gyümölcsöt szeretett volna venni, s éppen az almákat nézegette, válogatta, mikor hirtelen egy igazán szép leány sétált el előtte. Aranyszőke haja leomlott egészen a derekáig, fehér arcbőre fényesen csillogott, meleg barna szemei szelíden mosolyogtak. Gyönyörű, előkelő selyemruhát viselt. A legényt egészen elbűvölte a látványa, szinte alig kapott levegőt. Szíve hevesen dobogott, és úgy érezte, menten meg kell ismerkednie ezzel a bájos hölgygel. Gyorsan átfutott a virágos standhoz, és vásárolt neki egy szép szál vörös rózsát. Oda is akarta adni a lánynak rögtön, de bizony a közelé-

be jutni nem volt olyan könnyű! Hiába követte a piac szűk utcácskáin át, szolgálólányai szorosan körülvették őt, nem tudott beszélni vele. Kiáltani is hiába kiáltott, a lány nem hallotta meg hangját. Hát, mit tegyen, mit tegyen, követte őt hazáig. A leány egy gyönyörű nemesi villában lakott, arra már rájött az ifjú, hogy gazdag családból származik. Ennek az

előkelő birtoknak az ajtaján már tilos volt a belépés a legény számára, így a vörös rózsát feltűzte a kerítésre és hazament.

Attól kezdve az ifjú minden reggel kiment a piacra, és várt, figyelmes szemmel járt, hátha megint összetalálkozik a lánnyal. Eldöntötte ugyanis magában, ha törik, ha szakad, ő bizony megismerkedik szíve hön áhított hölgyével. S ha már ott volt, minden reggel vásárolt egy szál mélyvörös rózsát szerelme jeléül.

No, jött is a lány nemsokára, pontosan hét nap múlva. Az ifjú megint követte hazáig, és aznap hét rózsaszálat tűzött fel a háza kapujára. Majd hasonlóképpen esett ez az azt követő héten, azután és azután is. Az ifjú mindig csendben követte a lányt, s közben majd elepedt, hogy beszélhessen vele. Egyik reggel is éppen tisztas távolból megvárta, míg a lány bemegy a kapun, majd közelebb merészkedett. Már éppen fel akarta tűzni a rózsát a cirádás rácsokra, amikor arra lett figyelmes, hogy a kapu résnyire nyitva van. Hogy, hogy maradt nyitva, szándékosan, vagy figyelmetlenségből, ki tudja, mindenesetre a legény se volt rest, kihasználta a kínálkozó lehetőséget, és belépett a kertbe. Nagy alma- és körtefák köszöntötték, majd végighaladt a tuják szegélyezte kavicsos ösvényen, mely a hatalmas, elegáns, fehér házhoz vezetett. A villának kedves kék ablakai voltak. Gondolt egyet a legény, elindult a ház körül, és próbálta megkeresni, hogy vajon melyik lehet a leány ablaka. Az egyik ablak párkányán muskátlik voltak, a másik ablakban liliomok ültek, a harmadik párkányon kankalinok nézegettek kifelé. Az ifjú csak ment tovább, mígnem elért a negyedik ablakhoz. Itt egy hatalmas rózsacsokor virított. Rögtön tudta, hogy ez szerelmének az ablaka. Megállt az ablak alatt, amely igen magasan volt, olyannyira, hogy oda föl sem lehetett volna mászni. Ámbár, nem is gondolkozott ő ilyenben, hiszen

rögtön
tudta,
mit kell
tennie, hogy
a leány kitekintsen
az ablakon. Előkapta hátáról a
hegedűjét. Feltekerte a vonót,
majd behangolta a húrokat
szépen sorban. Először az A húr, ami szépen
magasan cseng, s madarakról, szellőről mesél,
aztán az E húr, ami felhők és karácsonyi
angyalok közé repíti a hallgatót, majd jött
a barátságos D, mely fák zúgásáról, erdei
állatokról énekel, végül a mély, dörmögő G, a
tenger morajlásával, égzendüléssel együtt.
Mikor minden készen állt, elkezdte húzni a
vonóját, hogy egy szívhez szóló szerenádot
adjon szíve hölgyének. Igen ám, de furcsa
dolog történt, ugyanis a hangszer nem szó-
lalt meg! Hiába húzta a legény, csak csiko-
rogtak a húrok. Sustorgás hallatszott. Hát,
képzeltétek el, mi történt, a húrok, ahelyett,
hogy füleket melengetően búgtak volna,
veszekedtek!

- Na, menj arrébb!
- Ne lökdödj!
- Nehogy meg merj szólalni!
- Még hogy én! Neked lesz nemulass, ha a
hamis hangodon megzendülsz!
- Hiába próbálkozol, én fogom játszani a
főszólamot!
- Azt már nem! Az első szólam engem illet!
- Még mit nem! Ennek a szerenádnak gyö-
nyörűnek kell lennie.
- Így van. Ezért is játszom én. Az a csodaszép
lány rám fog mosolyogni!
- Cöhh... csak gondolod. A te hangodat soha
sem fogja meghallani, hiszen nem olyan
csilingelő, mint az enyém!

Így marták egymást a legmagasabb húrok,
az A és az E. Az alsóbb és bölcsebb D és
G próbálták őket békíteni, de mind hiába.
Egyre csak folyt a hangcsata, és kölcsönösen
próbáltak egymás útjába állni. Addig-addig
lökődösödtek, míg az A húr nagy méltatlanko-
dásában egy jókora lendülettel arrébb nem
taszajtott a másik húr. Az E vadul elkezdett
rezegni, de neki sem kellett több, tolt egyet
ő is ellenfelén. Olyan elemi erővel zendült
meg egyszerre a két húr, hogy ebbe alsó két
társuk is beleremegett. A legény meghallva a
dolgot, fürge ujjaival máris csodaszép akkor-
dokat, szívhez szóló harmóniakat teremtett a
hangzatból. Mind a négy húr hangját tisztán
lehetett hallani, s a magas áriát szolid, mély
kíséret árnyékolta.

Erre a leány is kitekintett az ablakon. Arany-
haja csillogott a napfényben, és ámulva
kérdte:

- Honnan jön ez a bűbajos muzsika?
Micsoda elbűvölő hangzás, micsoda
dallamok!

Csodálkozásában összecsapta a kezét,
és kedvesen elmosolyodott. Mosolyba
boruló arca mind a négy húr szívét
azon nyomban megolvasztotta... Mit
számított már nekik a veszekedés,
hadakozás! A lány orcájáról sugárzó
szeretet egyből megbékítette őket, s
onnantól csak a gyönyörű hölgyre
tekintettek.

Hát még mennyire megre-
megettette a legény szívét az
a mosoly! Egyre szebben és
bátrabban játszott a leány-
nak, és mire a szerenád
véget ért, bizony a leány is
megszerette nagyon a te-
hetséges muzsikusk legényt!
Azóta együtt töltönek kéz
a kézben minden reggelt a
piacon, egy szál vörös rózsza
és a csengő hangú hegedű
társaságában. ///

KÖNYV

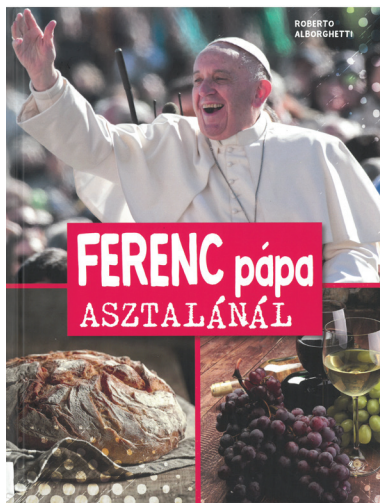
Egy élelmes pápa

A minap érkezett a könyvtárunkba egy új könyv, a Ferenc pápa asztalánál. Az olasz Roberto Alborghetti, a pápa egyik lelkes életrajzírója igyekszik bemutatni Jorge Mario Bergoglio jellemét, és rendhagyó történeteket oszt meg velünk Ferenc pápáról, kimonodtan az étkezéssel, konyhaművészettel kapcsolatosan.

A kötet egyszerre

kultúrtörténet, gasztronómiai életrajz, valamint olasz és argentin recepteket bemutató szakácskönyv egyben: negyven ízletes, de könnyen elkészíthető receptet tartalmaz, amelyek mentén szimbolikusan végigkísérjük a pápa életrajzában állomásait. Kevesen tudják, hogy Ferenc pápa élelmiszer-vegyész végzettséget is szerzett és kisgyermekkorában hentes akart lenni. A főzés mesteriségét odahaza sajátította el, sőt volt olyan időszak, amikor neki kellett sütnie-főznie a családra.

Püspökként, bíborosként és később pápaként különféle programokat támogatott a

lakosság legszegényebb rétegei számára Argentínában és Olaszországban egyaránt, felszólalt az élelmiszerpazarlás ellen, amiben szintén otthonról hozott minta motíválta, váratlan látogatásokat tett a „perifériákon”, amióta átlépte a vatikáni protokoll szabályait, és rendszeresen együtt étkezik szegényekkel, foglyokkal. Ez a szép, kézbe kíváncszó, rendkívül igényesen kivitelezett kötet egyidőben jelent meg a világ számos országában, helyi nyelvi változatban, és most már Magyarországon is megtalálható a könyvesboltokban. ///

Horváth Viktória

Roberto Alborghetti: FERENC PÁPA ASZTALÁNÁL
2018. Kossuth Kiadó Zrt., Budapest,
Fordította: Dorogi Katalin

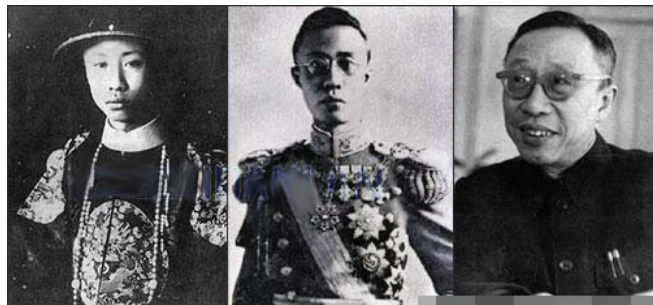
KÖNYV ÉS FILM

Az utolsó kínai császár

Épp harminc éve jelent meg magyarul *Az utolsó kínai császár voltam* címmel Pu Ji önéletrajza. Egy távoli, ismeretlen világ tárul fel előttünk. „Hároméves sem voltam, amikor Ce Hszi és Kuang Hszü császár súlyosan megbetegedett, ekkor a császári özvegy úgy döntött, hogy én leszek a trónörökös. Alighogy bekerültem a palotába, két nap leforgása alatt elhunyt a császár is, az anyacsászárné is. 1908. december 2-án Hszüan Tung néven léptem trónra. Három év sem múlt el, kitört az 1911-es forradalom, le kellett mondanom.” – Egy kisfiú a 20. század legzavarosabb időszakában. Egy császár, akinek rendkívül rövid uralkodás jutott. Egy férfi, aki egy életen át harcolt azért, hogy szolgálhassa népét. Ő Pu Ji, az utolsó kínai császár. Már-már egy teljes évszázadot ölel át a könyv, amelyből a

'80-as évek végén a nemrég elhunyt Bernardo Bertolucci olasz filmrendező készített – többek között 9 Oscar-díjjal díjazott – addig sosem látott volumenű történelmi filmet (19 000 statisztá közreműködésével). Az alkotás első felét a Tiltott Város atmoszférája uralja – először forgathattak itt filmet –, a második fele főleg a történelmi szálra fókuszál, aláhúzza a mindenkor vezetőkre csöppet sem könnyű sorsát. Mindezt olyan képekben, hogy még Franco Zeffirelli is elismerően csettintene. Alighanem az ilyen filmre mondják, hogy epikus. A könyv pedig egyszerre szívszorító és felemelő, megrázó és lenyűgöző. Egy fiatal férfiról szól, aki annak dacára, hogy a történelem keserűen elbánt vele, szolgáltni próbált és érvényt szerezni az igazságnak. ///

Göbel Ágoston

AZ UTOLSÓ CSÁSZÁR francia-olasz-angol filmdráma,
160 perc Gyártási év: 2018 Rendező: Bernardo Bertolucci
Pu Ji: AZ UTOLSÓ KÍNAI CSÁSZÁR VOLTAM
Fordította: Józsa Sándor. Kossuth, 1969, 1972; Láng, 1989

Közéleti kiadvány

ISSN 0865-0829

A Fokoláre Mozgalom lapja

www.fokolare.hu

Kiadja: Új Város Alapítvány

1088 Budapest, Rákóczi út 29. I/5.

Számlaszám: OTP Bank Nyrt.

11705008-20434836

Felelős kiadó: Reskovits Ágnes

Szerkesztőség:

1088 Budapest, Rákóczi út 29. I/5.

Telefon: +36-1-247-8876

Email: ujvaros@fokolare.hu

Főszerkesztő:

Csikné Sisák Zita

A szerkesztőség tagjai:

Antal Gergely, Paksy Eszter,

Kovács Bertalan, Simkó Zsófia,

Feltserné Bernáth Mária, Tóth Judit

Nyomdai előkészítés:

Krepler István

KHP Budapest Kft.

Nyomtatás:

PR-Innovation Kft. Pomáz

Felelős vezető: Komornik Ferenc

Terjesztési munkatárs:

Papp Katalin

ujvaros.terjesztes@fokolare.hu

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap üzletág

Nyomtatott előfizetés

a szerkesztőségben

és terjesztési munkatársunknál,

digitális előfizetés a

www.digitalstand.hu/ujvaros

oldalon lehetséges.

www.ujvaros.fokolare.hu

Megjelenik kéthavonta (évi 6 szám)

Egy példány ára: 700 Ft

Éves nyomtatott előfizetés: 3990 Ft

(6 lapszám + postaköltség)

Éves digitális előfizetés: 2730 Ft

OLVASSA AZ ÚJ VÁROS DIGITÁLIS VÁLTOZATÁT!

Nem kell tárolni, virtuális könyvespolcán bármikor elérí

Ajándékba
is vásárolható

Kiadványát
több eszközön
is elérheti

Pár kattintással
azonnal olvasható,
előfizethető

WWW.DIGITALSTAND.HU/UJVAROS

ÚJ VÁROS KÖNYVÚJDONSÁG

2019 TAVASZ

A kötet olvasmányosan és lényegre törően összegzi Ferenc pápa tanításait gazdagságról és szegénységről, igazságosságról, a teremtett világ védelméről, a gyengébbeket eltipró meritokráciáról, a helyes és a romlott pénzügyekről, az új rabszolgaságot és a leselejtezés kultúráját terjesztő globalizációról, a fegyverkereskedelemtől és az ebből fakadó háborúkról, a befogadásról és a szegények meghallgatásának szükségességéről.

Michele Zanzucchi (szerk.)
Hatalom és pénz
A társadalmi igazságosság
Ferenc pápa szerint
Új Város, Budapest, 2019

Ára: 2500 Ft

Hamarosan elérhető a katolikus könyvesboltokban és a www.prosperod.hu webáruházban.

nka

Nemzeti Kulturális Alap

újváros

egy lap, ami összeköt

01902

2019/2.